

12 juni 2018

De informatiedeling met de politie binnen de Wet verplichte GGZ

Auteur: Imke Rooijackers
Studentnummer: 1079384
Toetsing van: Afstuderen
HBR-AS17-AS
Opdrachtgever: Ministerie van Justitie en Veiligheid
Daniëlle van Asperen
Instituut: Hogeschool Leiden
Afstudeerbegeleider: Dorien Westerveld
Onderzoeksdocent: Gerdo Kuiper
Opleiding: HBO Rechten
Inleverdatum: 12 juni 2018

Voorwoord

Voor u ligt het onderzoeksrapport 'De informatiedeling met de politie binnen de Wvvggz'. Ik heb dit onderzoeksrapport geschreven in het kader van mijn afstuderen van de opleiding HBO-Rechten aan de Hogeschool Leiden. Na het volgen van de minor Gezondheidsrecht in het vierde jaar van mijn studie wist ik zeker dat daar mijn passie ligt en dat ik mij in dat kader verder wil specialiseren. Om die reden ben ik op zoek gegaan naar een afstudeeropdracht binnen het gezondheidsrecht en ben ik uiteindelijk terecht gekomen bij het project Wet verplichte GGZ bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Middels dit voorwoord wil ik mijn opdrachtgever bij het Ministerie van Justitie en Veiligheid, Daniëlle van Asperen, in het bijzonder bedanken voor alle tijd en fijne begeleiding die ik tijdens het schrijven van dit onderzoeksrapport heb gekregen. Ik heb ontzettend veel over de Wet verplichte GGZ geleerd en dit onderzoeksrapport met plezier geschreven.

Daarnaast wil ik Peter de Groot en Marieke Guldemonnd bedanken. Mijn dank gaat ook uit naar alle geïnterviewden, zonder hun medewerking had ik dit onderzoek niet kunnen voltooien.

Voorts wil ik de docenten van de Hogeschool bedanken voor de begeleiding tijdens mijn afstudeerfase. Gerdo Kuiper, als mijn onderzoeksdocent, voor het direct beantwoorden van meerdere mails en wanhopige telefoontjes. Dorien Westerveld, mijn afstudeerbegeleider, voor de duidelijke feedback en goede begeleiding tijdens het schrijven van mijn scriptie.

Ik wens u veel plezier toe bij het lezen van dit onderzoeksrapport.

Imke Rooijackers

Leiden, 12 juni 2018

Samenvatting

Per 1 januari 2020 treedt de Wvggz in werking. In de Wvggz staan regels opgesteld voor het verlenen van verplichte zorg aan personen. De Wvggz volgt de Wet BOPZ op. Het belangrijkste verschil tussen de Wet BOPZ en de Wvggz is dat er voortaan ook ambulante verplichte zorg verleend kan worden, waar dat voorheen alleen in een instelling kon. De Officier van Justitie krijgt in de Wvggz een actieve verzoekersrol. Dit houdt in dat de verantwoordelijkheid van het proces voordat iemand daadwerkelijk een rechtelijke machtiging voor verplichte zorg krijgt, bij de Officier van Justitie ligt. Als de rechter vervolgens besluit dat iemand verplichte zorg nodig heeft, kan hij een zorgmachtiging voor betrokkene afgeven. Een betrokkene kan, ondanks de zorgmachtiging, verward gedrag blijven vertonen. Als een persoon verward gedrag vertoont dan is de politie vaak als eerste partij betrokken. De politie wordt op grond van de Wvggz niet standaard op de hoogte gesteld van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft, terwijl dat wel in het belang van betrokkene kan zijn in verband met hulpverlening en bejegening. Het risico dat deze beperkte informatiedeling met de politie met zich meebrengt, is dat de politie op dat moment niet de passende hulp of bejegening kan bieden die betrokkene op dat moment nodig heeft.

De regering heeft aangegeven dat er behoefte is aan een juridische verkenning naar de mogelijkheden om de politie van informatie te voorzien over verplichte zorg. Het doel van dit onderzoek is het geven van een advies aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid over welke mogelijkheden, anders dan de Wvggz, er rekening houdend met de informatiebehoefte zijn en of die voldoende ruimte bieden voor het delen van die informatie. Hiervoor is de informatiedeling binnen de Wvggz over personen die een zorgmachtiging hebben, in kaart gebracht. De informatiebehoefte is gepeild en rekening houdend met die behoefte is er gekeken naar welke mogelijkheden, anders dan de Wvggz, er zijn om aan de wenselijke informatiedeling te voldoen. Dit is bereikt door middel van wetsanalyse, literatuur- en bronnenonderzoek en het afnemen van interviews. De centrale vraag van dit onderzoek luidt: *‘Welk advies kan aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid worden gegeven ten aanzien van de mogelijkheden om aan de wenselijke informatiedeling met de politie binnen de Wvggz te kunnen voldoen op grond van wetsanalyse-, literatuur- en bronnenonderzoek en interviews?’*

Uit de interviews is gebleken dat er behoefte is aan het delen van meer informatie met de politie dan op grond van de Wvggz mogelijk is. De politie en het Openbaar Ministerie zitten qua informatiebehoefte grotendeels op een lijn. Zij willen dat de politie op de hoogte wordt gebracht van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft. De politie heeft aangegeven dat zij ook willen weten wie de vertegenwoordiger van de betrokkene is. Het Openbaar Ministerie heeft aangegeven de

informatie te willen delen met de politie, alleen dat dat voor hen niet mogelijk is op grond van de Wvvgz. Vanuit het oogpunt van de patiënt is er behoefte aan het delen van praktische bejegeninginformatie met de politie. Daarbij is er ook behoefte om te weten wie de vertegenwoordiger is. Alleen het delen van de kennis met de politie over het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft, zou problematisch zijn.

De wijziging in de WWM biedt de afdeling korpscheftaken van de politie de mogelijkheid om te kunnen controleren of iemand een rechterlijke machtiging in de zin van de Wvvgz heeft. Er is aangegeven dat de WWM voldoende grondslag biedt voor het verkrijgen van die informatie. Deze informatie is alleen beschikbaar voor korpscheftaken met betrekking tot een aanvraag of verlenging van een wapenverlof. De crisiskaart biedt mogelijkheden om de politie van informatie te voorzien, conform de informatiebehoefte, maar is op dit moment te weinig in gebruik om voldoende ruimte te kunnen bieden. Bovendien is het dragen van een crisiskaart vrijwillig en dus niet verplicht, wat controle erop lastig maakt. Veiligheidshuizen bieden beperkt ruimte voor de politie om hen in informatie te voorzien, conform de informatiebehoefte. In een veiligheidshuis is slechts ruimte voor overleg over een beperkt aantal casussen waarbij sprake moet zijn van multiproblematiek. Wat betreft de overige wetgeving geldt dat het delen van informatie, conform de informatiebehoefte, in eerste instantie wordt belemmerd door het beroepsgeheim wat wettelijk verankerd is. Alleen indien er sprake is van een uitzondering kan het beroepsgeheim doorbroken worden.

De mogelijkheden en huidige wetgeving bieden op dit moment onvoldoende ruimte om de politie te voorzien van informatie, conform de informatiebehoefte. Dit is problematisch omdat blijkt dat er wel degelijk behoefte is aan meer informatiedeling met de politie binnen de Wvvgz. Het is van belang dat er een keuze gemaakt wordt in welke informatie uiteindelijk met de politie gedeeld moet worden. Hierbij dient rekening gehouden te worden met de informatiebehoefte, vastgesteld middels de interviews. De belangen van de politie en het Openbaar Ministerie dienen afgewogen te worden tegen de belangen vanuit het oogpunt van de patiënt. Nader onderzoek naar de crisiskaart moet uitwijzen of de crisiskaart uiteindelijk voldoende ruimte kan bieden. Ook dient er meer onderzoek gedaan te worden naar de mogelijkheden die de vertegenwoordiger van betrokkene kan bieden en welke bijdrage de meldkamer van de politie kan leveren. Het is van belang dat er ook onderzoek gedaan wordt naar de ruimte die de AVG biedt, vooral met betrekking tot art. 9 lid 2 sub c Verordening (EU) 2016 679. Indien blijkt dat er met de huidige mogelijkheden niet voldoende ruimte is om informatie te delen met de politie, dient er bij de evaluatie van de Wvvgz te worden onderzocht welke mogelijkheden een wetswijziging kan bieden. Uiteindelijk dient alles ter verbetering van de hulpverlening aan personen die een zorgmachtiging hebben en in aanraking komen met de politie.

Inhoudsopgave

Afkortingenlijst.....	p. 7
Hoofdstuk 1 - Inleiding.....	p. 8
§1.1 Probleemanalyse.....	p. 8
§1.2 Doel- en vraagstelling.....	p. 11
§1.3 Onderzoeksmethode en verantwoording per deelvraag.....	p. 12
§1.4 Leeswijzer.....	p. 14
Hoofdstuk 2 - Juridisch kader.....	p. 15
§2.1 De informatiedeling binnen de Wvggz.....	p. 15
§2.1.1 Parlementaire geschiedenis.....	p. 15
§2.1.2 Procedure verlenen zorgmachtiging.....	p. 16
§2.1.3 Conclusie.....	p. 21
§2.2 Gegevens zorgmachtiging verstrekken aan politie.....	p. 22
§2.2.1 Verwerken van medische gegevens.....	p. 22
§2.2.2 Toestemming betrokkene.....	p. 24
§2.2.3 Zwijgplicht en beroepsgeheim.....	p. 25
§2.2.4 Uitzonderingen beroepsgeheim.....	p. 27
§2.2.5 De Gemeentewet.....	p. 28
§2.2.6 De Algemene wet bestuursrecht.....	p. 30
§2.2.7 De Wet wapens en munitie.....	p. 31
§2.2.8 Conclusie.....	p. 32
Hoofdstuk 3 – Resultaten.....	p. 34
§3.1 De informatiebehoefte.....	p. 34
§3.1.1 De politie.....	p. 35
§3.1.2 Het Openbaar Ministerie.....	p. 36
§3.1.3 Vertegenwoordiger Stichting MIND/Belangenbehartiger patiënt.....	p. 37
§3.1.4 Conclusie.....	p. 38
§3.2 De mogelijkheden.....	p. 39
§3.2.1 De Wet wapens en munitie.....	p. 39
§3.2.2 De crisiskaart.....	p. 40
§3.2.3 Het veiligheidshuis.....	p. 42

§3.2.4 Overige wetgeving.....	p. 44
§3.2.5 Conclusie.....	p. 46
Hoofdstuk 4 – Conclusies.....	p. 47
§4.1 De centrale vraag.....	p. 47
§4.2 De doelstelling.....	p. 49
Hoofdstuk 5 – Aanbevelingen.....	p. 50
Bronnenlijst.....	p. 53

Afkortingenlijst

Wvvggz:	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
Wet BOPZ:	Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen
WGBO:	Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst
Commissie Hoekstra:	De onderzoekscommissie strafrechtelijke beslissingen van het Openbaar Ministerie
College van B en W:	College van burgemeester en wethouders
Wet BIG:	Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg
BW:	Burgerlijk Wetboek
Sr:	Wetboek van Strafrecht
AVG:	Algemene verordening gegevensbescherming
Gemw:	Gemeentewet
WWM:	Wet wapens en munitie
Cwm 2016:	Circulaire Wapens en Munitie 2016

Hoofdstuk 1 – Inleiding

§1.1 Probleemanalyse

Over enige tijd zal de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (hierna: Wvggz) tezamen met de Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapten cliënten de huidige Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (hierna: Wet BOPZ) vervangen. De Wvggz stelt regels voor het kunnen verlenen van verplichte zorg aan personen die lijden aan een psychische stoornis.¹ Het belangrijkste verschil tussen de Wvggz en de Wet BOPZ is dat op grond van de Wvggz er voortaan ook verplichte ambulante zorg aan een persoon verleend kan worden, waar dat voorheen alleen in een psychiatrische instelling kon. Een belangrijk doel dat de wetgever met de Wvggz centraal stelt, is de nauwe samenwerking tussen de verschillende betrokken partijen, zoals het Openbaar Ministerie, de politie, de geestelijke gezondheidszorg en de gemeente. De betrokken partijen die in dit verband een nauwe samenwerking aangaan, worden ook wel ketenpartners genoemd.

Naar aanleiding van de strafzaak tegen Bart van U² heeft de onderzoekscommissie strafrechtelijke beslissingen van het Openbaar Ministerie (hierna: Commissie-Hoekstra) een rapport opgesteld.³ In het rapport zijn verschillende knelpunten gesignaleerd ten aanzien van de rol van het Openbaar Ministerie in de (gedwongen) GGZ enerzijds, en de samenwerking tussen de politie, justitie en de GGZ anderzijds.⁴ Als gevolg op de aanbevelingen die de Commissie-Hoekstra in het rapport heeft gegeven, heeft het Openbaar Ministerie het Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid opgesteld. Dit ter overbrugging van de periode dat de Wvggz nog niet in werking is.⁵ In het programma wordt onder andere ingegaan op de aanbeveling met betrekking tot de verbetering van de informatie-uitwisseling en de communicatie tussen de verschillende ketenpartners die te maken krijgen met personen met verward gedrag.⁶ De nauwere samenwerking en informatiedeling tussen de verschillende ketenpartners is van groot belang om tot een op maat gesneden aanpak te komen voor personen die verward gedrag vertonen. Dit kan bestaan uit het verlenen van gedwongen zorg of een combinatie tussen gedwongen zorg en strafrechtelijke maatregelen.⁷ In de Tweede Nota van Wijziging wordt ook

¹ Kamerstukken I 32 399

² Hof Den Haag, 16-03-2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:685

³ Rapport van de onderzoekscommissie strafrechtelijke beslissingen openbaar ministerie naar aanleiding van de zaak-Bart van U., 25-06-2015

⁴ Kamerstukken II 2016/17, 32 399, 87, p.2

⁵ Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid, Maatregelen OM na onderzoeksrapport Commissie Hoekstra naar aanleiding van de zaak Van U., 29-10-2015

⁶ Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid, Maatregelen OM na onderzoeksrapport Commissie Hoekstra naar aanleiding van de zaak Van U. 29-10-2015, p. 13 onder 5

⁷ Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid, Maatregelen OM na onderzoeksrapport Commissie Hoekstra naar aanleiding van de zaak Van U. 29-10-2015, p. 18 onder 5.2.2

uitvoering gegeven aan de aanbevelingen van de Commissie Hoekstra.⁸ Daardoor wordt in de Wvvgz de informatie-uitwisseling tussen de ketenpartners versterkt.⁹

Verplichte zorg is zorg die ondanks verzet van de patiënt toch verleend kan worden, op grond van art. 3:1 Wvvgz. Hierbij wordt zowel het daadwerkelijk fysiek verzetten, als het niet akkoord gaan met de behandeling bedoeld. Verplichte zorg kan op grond van art. 3:3 Wvvgz worden verleend indien het gedrag van een persoon als gevolg van zijn psychische stoornis, niet zijnde een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke handicap, leidt tot ernstig nadeel. Onder ernstig nadeel wordt op grond van art. 1:1 lid 2 Wvvgz onder andere het bestaan van een aanzienlijk risico op levensgevaar en de bedreiging van de veiligheid verstaan. Op grond van art. 3:3 sub a Wvvgz kan verplichte zorg alleen als uiterste redmiddel worden ingezet indien er geen mogelijkheden voor het verlenen van verplichte zorg op basis van vrijwilligheid van de patiënt meer zijn. De Officier van Justitie wordt belast met een actieve verzoekersrol. Dat houdt in dat de Officier van Justitie verantwoordelijk is voor de voorbereiding, de aanvraag en de tenuitvoerlegging van de machtiging voor het verlenen van verplichte zorg.¹⁰ Uiteindelijk beslist de rechter na uitvoerig onderzoek of iemand daadwerkelijk een machtiging voor verplichte zorg nodig heeft. Een machtiging voor het verlenen van verplichte zorg heet een zorgmachtiging.

Als een persoon verward gedrag vertoont, wordt de politie daar vaak bij betrokken. Het is hun taak om de veiligheid van iedereen te waarborgen en de openbare orde te bewaken.¹¹ Op grond van art. 5:4 lid 1 sub c Wvvgz wordt van de politie verwacht dat zij bijdragen aan het onderzoek van de Officier van Justitie naar de vraag of ten aanzien van een betrokkene een verzoekschrift voor een zorgmachtiging noodzakelijk is. Bovendien is een belangrijk doel van de Wvvgz dat de nauwe samenwerking tussen de verschillende ketenpartijen, waaronder de politie, gewaarborgd wordt. Toch wordt de politie niet standaard op de hoogte gesteld van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft. Een persoon kan ondanks een zorgmachtiging met de politie in aanraking komen. De politie heeft dan in principe geen kennis van de aanwezige zorgmachtiging en informatie rondom de zorgmachtiging. Het risico dat de beperkte informatiedeling met zich mee brengt is dat de politie op dat moment betrokkene niet op de juiste manier kan benaderen en niet de hulp kan bieden die betrokkene op dat moment nodig heeft. Daarbij valt te denken aan bijvoorbeeld het inschakelen van de behandelende GGZ-instelling.

⁸ Kamerstukken II 2015/16, 32 399, 26, p. 2

⁹ Kamerstukken II 2015/16, 32 399, 25, 1

¹⁰ Actualisatie kosten Wet verplichte GGZ (WvGGZ), eindrapport.; 21-01-2016, onder 4.2

¹¹ 'Politietaken', <https://www.politie.nl>, zoek op: politietaken, geraadpleegd op 19-03-2018

De Wvoggz biedt geen grondslag voor het delen van informatie over de zorgmachtiging met de politie, terwijl dit wel in het belang van betrokkene kan zijn in verband met de hulpverlening en de bejegening. Zonder wettelijke grondslag komt bij het delen die informatie het privacy-recht van betrokkene in gevaar.

De regering heeft aangegeven dat er behoefte is aan nader onderzoek naar de mogelijkheden die andere wetten bieden als grondslag voor de informatiedeling van kwetsbare gegevens met de politie.¹² Nader onderzoek is gewenst naar de crisiskaart en de veiligheidshuizen en in welke situaties die een oplossing bieden bij het delen van kwetsbare persoonsgegevens met de politie. Er zal in kaart moeten worden gebracht hoe de informatiedeling, met betrekking tot de zorgmachtiging, binnen de Wvoggz geregeld is. Daarna moet er worden bekeken op welke wettelijke grondslagen de politie zich kan beroepen bij het verkrijgen van gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging. Door het peilen van de informatiebehoefte bij rechtstreeks betrokken organisaties en ketenpartners kan worden vastgesteld om welke informatie het gaat. Rekening houdend met die behoefte kan vervolgens worden bekeken welke mogelijkheden er zijn om dergelijke informatie uit te wisselen en of die mogelijkheden voldoende ruimte bieden om te kunnen voldoen aan de wenselijke informatiedeling, zonder dat er in strijd wordt gehandeld met het privacy-recht van betrokkene. Uiteindelijk kan er op basis van de verkregen informatie een advies aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid geformuleerd.

¹² Kamerstukken I 2017/18, 31 996 D1, p. 24 (MvA).

§1.2 Doel- en vraagstelling

Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is het geven van een advies aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit doel wordt bereikt door het in kaart brengen van de informatiedeling, met betrekking tot de zorgmachtiging, tussen de verschillende ketenpartners binnen de Wvggz en waar dat knelpunten met zich meebrengt voor de politie. De informatiebehoefte wordt gepeild en rekening houdend met die behoefte wordt gekeken naar welke mogelijkheden, anders dan de Wvggz, er zijn en of die mogelijkheden voldoende ruimte bieden om aan de wenselijke informatiedeling te voldoen. Dit zal worden bereikt door middel van wetsanalyse, literatuur- en bronnenonderzoek en het afnemen van interviews.

Centrale vraag

Welk advies kan aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid worden gegeven ten aanzien van de mogelijkheden om aan de wenselijke informatiedeling met de politie binnen de Wvggz te kunnen voldoen op grond van wetsanalyse-, literatuur- en bronnenonderzoek en interviews?

Operationaliseren van begrippen

Wenselijke informatiedeling: conform de behoeften middels de interviews.

Deelvragen

- 1. Hoe is de informatiedeling, van gegevens ten aanzien van personen, met betrekking tot een zorgmachtiging geregeld binnen de Wvggz?*
- 2. Wat zijn de grondslagen voor het verstrekken van gegevens aan de politie over personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz?*
- 3. Wat is de behoefte in informatiedeling met de politie ten aanzien van personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz?*
- 4. Rekening houdend met de behoefte in informatiedeling met de politie, welke mogelijkheden zijn er dan om dergelijke informatie uit te wisselen?*

§1.3 Onderzoeksmethode en verantwoording per deelvraag

In dit onderzoek wordt per deelvraag gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. De deelvragen zijn onderverdeeld in een theoretisch-juridisch onderzoeksgedeelte en een praktijkonderzoeksgedeelte. De verschillende methoden die worden toegepast zijn: wetsanalyse, literatuur- en bronnenonderzoek en interviews.

Wetsanalyse

Voor het beantwoorden van de eerste deelvraag: *‘Hoe is de informatiedeling, van gegevens ten aanzien van personen, met betrekking tot een zorgmachtiging geregeld binnen de Wvvgz.’* is gebruikt gemaakt van de onderzoeksmethode wetsanalyse. De wet die hierbij is geanalyseerd is de Wvvgz. Daarnaast is de parlementaire geschiedenis voor een klein deel bekeken, in de kamerstukken met dossiernummer 32 399.

Ook ter beantwoording van de tweede deelvraag: *‘Wat zijn de grondslagen voor het verstrekken van gegevens aan de politie over personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvvgz?’* is de methode wetsanalyse gebruikt. De volgende wetgeving is hiervoor geanalyseerd:

De Wvvgz, de Verordening (EU) 2016 679 onder (10) en onder (40) en art. 9, Richtlijn (EU) 2016/680 onder art. 10, art. 7:457 BW, art. 88 Wet BIG, art. 40 en 272 Sr, art. 3 en 11 Politiewet 2012, art. 172 Gemw, art. 5:11, 5:13, 5:16 en 5:20 Awb, kamerstukken met dossiernummer 34 432 en art. 4, 6a en 7a WWM.

Interviewen

De derde deelvraag *‘Wat is de behoefte in informatiedeling met de politie ten aanzien van personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvvgz?’* wordt beantwoord middels de onderzoeksmethode interviews. In eerste instantie zouden er zes interviews afgenomen worden bij politieagenten die op straat daadwerkelijk in aanraking zouden kunnen komen met personen die verward gedrag vertonen en een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvvgz. Vervolgens bleek dat de gewenste kennis niet verkregen kon worden bij de geselecteerde groep. Uiteindelijk zijn er in totaal vier interviews afgenomen, waarvan een met de beleidsadviseur van de politie, een met een medewerker van de afdeling korpscheftaken van de politie, een met de beleidsadviseur van het Openbaar Ministerie en een met een vertegenwoordiger van Stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt. De organisaties waar de geselecteerde groep mensen werkzaam zijn, zijn rechtstreeks belanghebbenden bij de uitvoering van de wetgeving rondom personen met

verward gedrag en de implementatie van de Wvggz binnen die organisaties. Zij zien risico's als het gaat om de beperkte informatiedeling met de politie over verplichte zorg op grond van de Wvggz.

De interviews zijn afgenomen aan de hand van een semi gestructureerde interviewgide, welke is opgenomen in bijlage 2. In ieder geval is aan de geïnterviewden gevraagd hoe de Wvggz op hun functie van invloed is, hoe de informatiedeling met de politie binnen de Wvggz is, welke informatie de politie nog meer verstrekt zou moeten krijgen en welke mogelijkheden er zijn om te kunnen voldoen aan de informatiebehoefte. Met betrekking tot de crisiskaart en de veiligheidshuizen is in ieder interview gevraagd in welke situaties die een oplossing kunnen bieden. De kernwoorden van deze vragen zijn gebruikt als topics voor de schematische analyses waarop de resultaten gebaseerd zijn. Dit schema is toegevoegd in bijlage 1 en weergegeven in drie tabellen. De opbouw van de vragen is bij ieder interview in principe hetzelfde, alleen de vraag over de mogelijkheden is bij sommige interviews meer toegespitst naar de functie van de geïnterviewde, omdat het hun expertise betreft.

De laatste deelvraag *'Rekening houdend met de behoefte in informatiedeling met de politie, welke mogelijkheden zijn er dan om dergelijke informatie uit te wisselen?'* wordt deels beantwoord door de onderzoeksmethode interviewen. De resultaten van de interviews zijn gebruikt om de informatiebehoefte vast te stellen. Aan de hand daarvan zijn de mogelijkheden, anders dan de Wvggz, bekeken die daar ruimte voor kunnen bieden. Deze zijn ook voorgelegd aan de geïnterviewden.

§1.4 Leeswijzer

Na de inleiding in hoofdstuk een wordt in hoofdstuk twee van het onderzoeksrapport het juridisch kader uiteengezet. In paragraaf 2.1 wordt beschreven hoe de informatiedeling, met betrekking tot een zorgmachtiging, in de Wvggz is geregeld. Dit vormt uiteindelijk de beantwoording van de eerste deelvraag: *‘Hoe is de informatiedeling, van gegevens ten aanzien van personen, met betrekking tot een zorgmachtiging geregeld binnen de Wvggz.’*

Ter beantwoording van deelvraag twee: *‘Wat zijn de grondslagen voor het verstrekken van gegevens aan de politie over personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz?’* wordt vervolgens in paragraaf 2.2 beschreven op welke wijze de politie gegevens, van personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz, verstrekt kan krijgen en wat daar de verschillende grondslagen van zijn.

In hoofdstuk drie worden de resultaten van het onderzoek weergegeven. Allereerst wordt in paragraaf 3.1 de derde deelvraag: *‘wat is de behoefte in informatiedeling met de politie, ten aanzien van personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz?’* beantwoord. Daarna wordt in paragraaf 3.2 beschreven wat de verschillende mogelijkheden zijn om dergelijke informatie uit te wisselen. Dit beantwoordt de vierde en laatste deelvraag: *‘Rekening houdend met de behoefte in informatiedeling met de politie, welke mogelijkheden zijn er dan om dergelijke informatie uit te wisselen?’*.

Tot slot worden in hoofdstuk vier de conclusies beschreven, hierin wordt antwoord gegeven op de centrale vraag: *‘Welk advies kan aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid worden gegeven ten aanzien van de mogelijkheden om aan de wenselijke informatiedeling met de politie binnen de Wvggz te kunnen voldoen op grond van wetsanalyse-, literatuur- en bronnenonderzoek en interviews?’*. Daarna worden in hoofdstuk vijf de aanbevelingen uiteengezet. Na de afsluitende hoofdstukken is de bronnenlijst te vinden en als laatste zijn de bijlagen toegevoegd.

Hoofdstuk 2 – Juridisch kader

§2.1 De informatiedeling binnen de Wvggz

Op 23 januari 2018 is de Wvggz door de Eerste Kamer bij algemene stemmen aangenomen.¹³ Per 1 januari 2020 zal de Wvggz in werking treden.¹⁴ Alle betrokken partijen dienen zich vanaf die datum conform de Wvggz te gedragen. De ketenpartners die betrokken zijn bij de uitvoering van de Wvggz krijgen te maken met een informatie-uitwisseling van gevoelige informatie en kwetsbare persoonsgegevens. Het gaat immers om informatie met betrekking tot iemands gezondheid. Het is daarom van belang dat hier op de juiste wijze mee omgegaan wordt.

In deze paragraaf wordt besproken hoe de informatiedeling, van gegevens met betrekking tot de zorgmachtiging, geregeld is binnen de Wvggz. Daarmee wordt ook duidelijk gemaakt wat de belemmeringen binnen de Wvggz zijn in de informatiedeling met de politie.

§2.1.1 Parlementaire geschiedenis

Allereerst is het van belang om een deel van de parlementaire geschiedenis te bekijken. De Wvggz zal de Wet BOPZ vervangen. Een belangrijk verschil tussen de Wet BOPZ en de Wvggz is dat betrokkenen voortaan niet klinisch maar ambulante verplichte zorg kunnen krijgen, waar het voorheen altijd ging om een opname in een instelling. De behandeling van de Wvggz in de Eerste Kamer en de Tweede Kamer is nog heel recent en heeft de afgelopen jaren plaatsgevonden. Een belangrijk doel dat de wetgever met de Wvggz voor ogen heeft is de nauwere samenwerking tussen de verschillende ketenpartners, onder andere naar aanleiding van de aanbevelingen uit het rapport van de Commissie Hoekstra.¹⁵ Om die nauwere samenwerking zo snel mogelijk te kunnen waarborgen heeft het Openbaar Ministerie het Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid opgesteld.¹⁶ Dit verbeterprogramma fungeert nu als oplossing in de periode voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wvggz. In het verbeterprogramma wordt ingegaan op de aanbevelingen die de Commissie Hoekstra heeft gegeven ten aanzien van de informatie-uitwisseling tussen de verschillende ketenpartners wat betreft de geestelijke gezondheidszorg. De Wvggz is een hele nieuwe wet en brengt voor alle betrokken ketenpartners nieuwe taken met zich mee. Naar aanleiding van de aanbevelingen van de Commissie Hoekstra is met de Tweede Nota van Wijziging de informatie-uitwisseling in de Wvggz versterkt. Bij de voorbereiding van de zorgmachtiging moeten ook eventueel aanwezige justitiële, strafvorderlijke en politiegegevens

¹³ Kamerstukken I 32 399, stand van zaken

¹⁴ Dwang in de zorg – ministerie van VWS, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, <http://www.dwangindezorg.nl>, zoek op: nieuwe wetgeving Wvggz, geraadpleegd op 09-04-2018

¹⁵ Rapport van de onderzoekscommissie strafrechtelijke beslissingen openbaar ministerie naar aanleiding van de zaak-Bart van U., 25-06-2015

¹⁶ Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid, Maatregelen OM na onderzoeksrapport Commissie Hoekstra naar aanleiding van de zaak Van U., 29-10-2015

ter beschikking komen van betrokken ketenpartners. Vanuit de zorginstellingen zullen ook meer medische gegevens over betrokkene worden uitgewisseld.¹⁷ Ook wat betreft deze informatie-uitwisseling ten aanzien van kwetsbare persoonsgegevens binnen de Wvggz is er sprake van nieuwe wetgeving waartoe betrokken ketenpartners zich straks behoren te gedragen. Dit heeft bij de behandeling van de wet in de Eerste en Tweede Kamer de nodige vragen opgeroepen waarbij nadere toelichting gewenst was.

Wat betreft de informatiedeling tussen de verschillende ketenpartners binnen de Wvggz stelt de wetgever het volgende. Allereerst is het de bedoeling dat er informatie wordt uitgewisseld tussen de verschillende ketenpartners. Het is niet de bedoeling dat er een groot overkoepelend informatiesysteem komt, waarin alle betrokken personen staan opgenomen en waar alle ketenpartijen altijd toegang toe hebben. Er dient sprake te zijn van een veilige uitwisseling van informatie tussen de partijen binnen de kaders van de Wvggz. Het uitgangspunt dat wordt gegeven bij die veilige uitwisseling van informatie is dat elke individuele bewerking plaatsvindt op basis van een grondslag binnen de Wvggz en onder verantwoordelijkheid van slechts een in de uitvoering van de wet betrokken organisatie. Hiermee wordt bedoeld dat iedere ketenpartner dan wel organisatie afzonderlijk verantwoordelijk is voor het registreren en opslaan van persoonsgegevens en dat zij dit altijd op grond van de Wvggz moeten doen. Hierbij vindt geen standaard uitwisseling van informatie tussen de verschillende betrokken ketenpartners plaats. Alleen als het een specifieke wettelijke taak op grond van de Wvggz is, zal er een informatie-uitwisseling van persoonsgegevens plaatsvinden tussen gegevensverstrekker en -ontvanger. Op die manier is het eenvoudig om de verwerkingsverantwoordelijke aan te wijzen en te adresseren. Hiermee wordt het privacy-recht van betrokkene zo goed mogelijk gewaarborgd.¹⁸

§2.1.2 Procedure verlenen zorgmachtiging

Bij de procedure voor het verlenen van een zorgmachtiging zijn verschillende ketenpartners betrokken. Zij zijn ieder voor zichzelf verantwoordelijk voor de registratie van persoonsgegevens van personen waarmee zij in aanraking komen. Het kan dus zijn dat de ene organisatie wel over bepaalde persoonsgegevens van iemand beschikt, en de andere organisatie niet. De informatiedeling van de persoonsgegevens vindt uitsluitend plaats indien dat een specifieke taak is op grond van de Wvggz en dit van hun verwacht wordt bij hun taakuitoefening. Voordat een betrokkene verplichte zorg verleend krijgt, zoals genoemd in art. 3:1 jo 3:2 lid 1 Wvggz, vindt er een procedure plaats. Die procedure is te

¹⁷ Kamerstukken II 2015/16, 32 399 nr. 25 1

¹⁸ Kamerstukken I 2017/18, 32 399, F1, p. 10 (MvT).

vinden in hoofdstuk vijf van de Wvvgz, waar bepalingen met betrekking tot de voorbereiding van een zorgmachtiging staan weergegeven. Een zorgmachtiging is een rechterlijke machtiging om verplichte zorg te verlenen, op grond van art. 1:1 lid 1 sub y Wvvgz. Bij het proces zijn verschillende partijen betrokken. Die partijen zijn zelf verantwoordelijk voor het bewaren en delen van de gegevens van de betrokkene, maar moeten wel voldoen aan de wettelijke verplichtingen van de Wvvgz ten aanzien van het delen van informatie.

De aanvraag

Het verkrijgen van informatie over een betrokken persoon die verward gedrag vertoont kan beginnen bij het college van Burgemeester en wethouders (hierna: college van B en W). Zij kunnen op grond van art. 5:2 lid 1 Wvvgz een melding binnenkrijgen over een persoon die verward gedrag vertoont en psychische zorg behoeft. Dit kan bijvoorbeeld een familielid, de buurman, maar ook de politie zijn. Het college van B en W draagt op basis van art. 5:1 Wvvgz zorg voor het in behandeling nemen van die meldingen. Daarna starten zij een verkennend onderzoek naar de vraag of een aanvraag voor verplichte zorg daadwerkelijk nodig lijkt en informeren zij degene die de melding heeft gemaakt dat het wordt opgepakt. Op grond van art. 5:3 Wvvgz kan de aanvraag bij de Officier van Justitie ook worden ingediend door een ambtenaar van de politie of de GGZ. Er vindt dan geen verkennend onderzoek plaats.

Indien verplichte zorg noodzakelijk lijkt, dient de gemeente een aanvraag in voor de voorbereiding van een verzoekschrift voor het verlenen van een zorgmachtiging bij de Officier van Justitie. Op grond van art. 5:2 lid 3 Wvvgz kan het college van B en W een aanvraag als in art. 5:3 Wvvgz indienen bij de Officier van Justitie om een verzoekschrift voor een zorgmachtiging voor te bereiden. Het is hier de wettelijke taak van het college van B en W om informatie over de betrokkene te delen met de Officier van Justitie, indien zij van mening zijn dat de noodzaak tot verplichte zorg aanwezig is. Het betreft hier de informatie die zij hebben verkregen aan de hand van het verkennend onderzoek, zoals genoemd in art. 5:2 lid 2 Wvvgz. Mocht het college van B en W van mening zijn dat betrokkene geen verplichte zorg behoeft, maar de melding is gedaan door iemand genoemd in art. 5:2 lid 5 Wvvgz, dienen zij alsnog een aanvraag in bij de Officier van Justitie. Dit omdat degene die de melding heeft gemaakt dan in nauw verband staat met de betrokkene, bijvoorbeeld in de zin van ouder of partner.

Eveneens vindt er, op grond van art. 5:2 lid 3 jo lid 4 Wvvgz, een informatiedeling plaats tussen het college van B en W en degene die de melding heeft gemaakt. Dit vindt op basis van art. 5:2 lid 5 Wvvgz uitsluitend plaats indien degene die de melding heeft gemaakt in nauw verband staat met de betrokkene, in de zin van vertegenwoordiger, de echtgenoot, geregistreerd partner of degene met wie

betrokkene een samenlevingscontract heeft gesloten, de ouders dan wel een van hen, voor zover deze niet optreden of optreedt als vertegenwoordiger of als laatste, de voor de continuïteit van de zorg essentiële naasten. Indien de melding is gemaakt door een van de hiervoor genoemde personen, dient het College van B en W hoe dan ook een aanvraag in bij de Officier van Justitie om een zorgmachtiging voor te bereiden, ongeacht hun mening over de noodzaak tot het verlenen van verplichte zorg. Degene die de melding heeft gemaakt, krijgt daar bericht van. Uit vorenstaande kan worden afgeleid dat indien degene die de melding heeft gemaakt iemand anders is dan genoemd in art. 5:2 lid 5 Wvvgz, diegene geen of een zeer beperkte terugkoppeling van informatie krijgt van het college van B en W.

De Officier van Justitie

De Officier van Justitie kan zelf, of naar aanleiding van een aanvraag besluiten een verzoekschrift voor een zorgmachtiging voor te bereiden, op grond van art. 5:3 Wvvgz. De aanvraag kan worden ingediend door het college van B en W, een geneesheer-directeur, een persoon die beroepsmatig zorg verleent aan betrokkene, een zorgaanbieder zoals bedoeld in art. 1:1 lid 1 sub o van de Wet forensische zorg of door een ambtenaar van de politie. Zodra de Officier van Justitie begint met het opstellen van een verzoekschrift vindt er informatiedeling met de geneesheer-directeur plaats, op grond van art. 5:4 lid 1 Wvvgz. In art. 1:1 lid 1 sub i Wvvgz staat dat de geneesheer-directeur een arts is als bedoeld in de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (hierna: Wet BIG), aangewezen door en in dienst van de zorgaanbieder en verantwoordelijk voor de algemene gang van zaken op het terrein van zorg en de verlening van verplichte zorg. In uitvoering van de Wvvgz zal dat bijna altijd een psychiater zijn. Op grond van art. 5:4 lid 1 sub a Wvvgz wijst de Officier van Justitie een geneesheer-directeur aan, waarna hij hem informeert over betrokkene op basis van sub b.

Bij het opstellen van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging vindt er ook informatiedeling plaats tussen de politie en de Officier van Justitie, gebaseerd op art. 5:4 lid 1 sub c Wvvgz. De politie verstrekt politiegegevens over de betrokkene aan de Officier van Justitie indien deze relevant zijn voor de beoordeling van het verlenen van verplichte zorg. De Officier van Justitie deelt vervolgens deze gegevens met de aangewezen geneesheer-directeur, tenzij dit in strijd is met strafrechtelijk onderzoek dat gedaan wordt naar de betrokkene. Indien de betrokkene geen advocaat heeft, geeft art. 5:4 lid 1 sub d Wvvgz een wettelijke grondslag voor het delen van persoonsgegevens tussen de Officier van Justitie en de rechter weer, vanwege de last tot toevoeging, zoals gesteld in art. 1:7 Wvvgz.

De geneesheer-directeur

De aangewezen geneesheer-directeur heeft ook een wettelijke plicht tot het delen van de informatie die hij van de Officier van Justitie verstrekt heeft gekregen op grond van art. 5:4 lid 2 Wvvgz. Volgens sub a informeert de geneesheer-directeur de betrokkene, de vertegenwoordiger, de advocaat en de

aanvrager zoals bedoeld in art. 5:3 Wvvgz, dat de Officier van Justitie een verzoek voor een zorgmachtiging voorbereid. Sub b bepaalt dat hij de persoonsgegevens, indien de betrokkene daarmee instemt, verstrekt aan de patiëntenvertrouwenspersoon bedoeld zoals in art. 11:1 Wvvgz. Als de betrokkene nog geen zorgverantwoordelijke heeft, zoals bedoeld in art. 3 Wet BIG, wijst de geneesheer-directeur deze aan op grond van art. 5:6 Wvvgz. In toepassing van deze wet zal dat om een psychiater gaan. De geneesheer-directeur dient er zorg voor te dragen dat de psychiater een medische verklaring vastlegt ten aanzien van betrokkene op basis van art. 5:8 jo 5:9 Wvvgz. Om deze verklaring zo volledig mogelijk te maken is de geneesheer-directeur volgens art. 5:10 Wvvgz verplicht om bepaalde gegevens aan de psychiater te verstrekken. Het gaat hier onder andere om de politiegegevens, justitiële en strafvorderlijke gegevens die de geneesheer-directeur eerder heeft verkregen van de Officier van Justitie. De medische verklaring dient op basis van art. 5:11 lid 1 Wvvgz daarna door de geneesheer-directeur voorgelegd te worden aan de Officier van Justitie. De Officier van Justitie kan vervolgens op grond van art. 5:11 lid 2 Wvvgz besluiten de voorbereiding van een verzoekschrift voor een zorgmachtiging te staken, indien dit niet nodig blijkt aan de hand van de medische verklaring. Lid 3 stelt dat de Officier van Justitie daarvan de betrokkene, de vertegenwoordiger, de advocaat, de zorgverantwoordelijke en de aanvrager, bedoeld in artikel 5:3 Wvvgz, schriftelijk op de hoogte stelt.

Het zorgplan

De zorgverantwoordelijke, dan wel psychiater, stelt op basis van art. 5:13 lid 1 Wvvgz in overleg met betrokkene een zorgplan op. Vooraf het opstellen van het zorgplan vindt er op grond van lid 3 een informatiedeling plaats tussen de zorgverantwoordelijke en eerdere betrokken partijen, zoals het college van B en W en de huisarts. Vervolgens overlegt de zorgverantwoordelijke het zorgplan aan de geneesheer-directeur, blijkens lid 6. Het zorgplan wordt beoordeeld door de geneesheer-directeur en vervolgens door hem overgedragen aan de Officier van Justitie, op basis van art. 5:15 Wvvgz.

Beslissing Officier van Justitie

Op grond van art. 5:4 lid 2 sub a Wvvgz heeft de geneesheer-directeur betrokken partijen ingelicht over dat de Officier van Justitie een verzoek voor een zorgmachtiging voorbereidt. Na deze schriftelijke mededeling deelt de Officier van Justitie zijn schriftelijke en gemotiveerde beslissing mee of is voldaan aan de criteria voor het verlenen van verplichte zorg, op grond van art. 5:16 lid 1 Wvvgz. Dit doet hij zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval binnen vier weken. Dit wordt verstrekt aan de betrokkene, de vertegenwoordiger, de advocaat, de geneesheer-directeur, de zorgaanbieder en de zorgverantwoordelijke, alsmede in veel voorkomend geval aan de aanvrager, zoals bedoeld in art. 5:3 Wvvgz. Als de aanvrager in geval van art. 5:3 Wvvgz het college van B en W is, en zij hebben hun

aanvraag ingediend doordat de melding is gemaakt door iemand die in nauw verband met betrokkene staat, dient het college van B en W degene zo spoedig mogelijk te informeren over de beslissing van de Officier van Justitie, op basis van art. 5:16 lid 2 Wvggz.

Indien de Officier van Justitie heeft besloten dat het verlenen van verplichte zorg aan betrokkene noodzakelijk is, dient hij daarvoor een verzoekschrift in bij de rechter op grond van art. 5:17 Wvggz. In het verzoekschrift geeft hij alle informatie weer die noodzakelijk is bij de behandeling van het verzoekschrift, zoals de criteria voor het verlenen van verplichte zorg en het zorgplan.

De rechter

De rechter neemt het verzoekschrift van de Officier van Justitie in behandeling en is daarbij verplicht om een aantal betrokken personen te horen op grond van art. 6:1 Wvggz. Indien hij van oordeel is dat er aan de criteria voor het verlenen van verplichte zorg is voldaan, verleent hij de zorgmachtiging op basis van art. 6:4 lid 1 Wvggz. De griffie van de rechtbank zendt op grond van art. 6:4 lid 7 een afschrift van de beslissing van de rechter naar de betrokkene, de vertegenwoordiger, de advocaat, de ouders van een minderjarige, de echtgenoot of geregistreerd partner, de gezinsvoogdijwerker, de aanvrager zoals bedoeld in art. 5:3 Wvggz, de zorgaanbieder, de geneesheer-directeur, de zorgverantwoordelijke, de huisarts, de inspectie en de Officier van Justitie. Deze partijen worden op grond van de Wvggz allemaal op de hoogte gebracht van het feit dat aan betrokkene een zorgmachtiging is verleend.

Tenuitvoerlegging

Nadat de rechter de zorgmachtiging heeft verleend, gaat de Officier van Justitie binnen twee weken over op de tenuitvoerlegging, op basis van art. 8:1 lid 1 Wvggz. Op grond van art. 8:1 lid 4 Wvggz kan de Officier van Justitie of de burgemeester hulp inroepen van zorgverleners die ervaring hebben met het verlenen van verplichte zorg. Lid 5 stelt dat de burgemeester zelf of op verzoek van de Officier van Justitie hulp kan inroepen van de ambtenaren van de politie, bijvoorbeeld bij het binnentreden van een woning. Ook op grond van art. 8:10 Wvggz kan de hulp worden ingeroepen van zorgverleners die ervaring hebben met het verlenen van verplichte zorg en van ambtenaren van de politie. De hulp die ingeroepen kan worden van de politie zal vooral betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de crisismaatregel, waarbij er acute nood is ontstaan. Op grond van art. 8:3 Wvggz is de zorgaanbieder verplicht om de betrokkene en de vertegenwoordiger van de betrokkene te informeren over verschillende partijen die bij de uitvoering van de zorgmachtiging betrokken zijn en wat bijvoorbeeld de huisregels zijn. Ook vindt er een informatiedeling plaats op grond van art. 8:8 Wvggz, waarbij de zorgaanbieder ervoor moet zorgen dat de zorgkaart van betrokkene bekend is bij de geneesheer-directeur en de zorgverantwoordelijke.

§2.1.3 Conclusie

Uit vorenstaande is af te leiden dat de politie, als ketenpartij, niet standaard wordt ingelicht over het feit dat er een zorgmachtiging is verleend aan een persoon. Dit kan bij de uitoefening van hun beroep wel van belang zijn om betrokkene passende hulp te bieden en juist te kunnen benaderen. Het is geen wettelijke taak in de zin van de Wvggz om gegevens, met betrekking tot de zorgmachtiging, met de politie te delen of gegevens over een betrokkene aan hen te verstrekken. Indien deze informatie wel standaard met de politie gedeeld zou worden, zou er in strijd worden gehandeld met het privacy-recht van betrokkene. Er is slechts een situatie waarin zij wel worden geïnformeerd. Indien er door een ambtenaar van de politie op grond van art. 5:3 Wvggz een aanvraag wordt ingediend bij de Officier van Justitie om een zorgmachtiging voor te bereiden, wordt de politie op de hoogte gehouden over of de zorgmachtiging daadwerkelijk verleend wordt. Het ligt echter niet in de lijn der verwachting dat de politie de aanvrager zal zijn in de zin van art. 5:3, hoewel de Wvggz daartoe wel de mogelijkheid biedt. De verwachting is dat indien de politie meent dat een betrokkene verplichte zorg zou moeten krijgen, de politie dat bij de GGZ zal neerleggen en dat de GGZ eventueel een aanvraag zal indienen.

§2.2 Gegevens zorgmachtiging verstrekken aan politie

Het terugkoppelen van gegevens aan de politie, met betrekking tot de zorgmachtiging, vindt geen grondslag in de Wvggz. Alleen indien de politie de aanvrager is op grond van art. 5:3 Wvggz krijgen zij een terugkoppeling van informatie. Zij krijgen dan een bericht als de zorgmachtiging wordt verleend, maar ook als is besloten dat de noodzaak tot verplichte zorg ontbreekt en de zorgmachtiging dus niet verleend wordt.

Buiten de Wvggz zijn er andere manieren waarop de politie gegevens met betrekking tot de zorgmachtiging verstrekt kan krijgen. In deze paragraaf wordt eerst besproken wat medische gegevens wettelijk gezien zijn en wat de bepalingen omtrent de verwerking van medische gegevens zijn. Daarna wordt besproken op welke manieren de politie gegevens van personen, die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz, verstrekt kan krijgen en waar dat zijn grondslag vindt.

§2.2.1 Verwerken van medische gegevens

Gegevens over personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvggz zijn medische gegevens. Het zijn gegevens die betrekking hebben op de gezondheid van betrokkene. Medische gegevens zijn te kwalificeren als bijzondere persoonsgegevens in de zin van de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG).

De Algemene verordening gegevensbescherming

Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) van toepassing. De AVG is een Europese verordening¹⁹, wat betekent dat in heel Europa dezelfde privacywetgeving geldt en de nationale Wet bescherming persoonsgegevens niet meer geldt.²⁰ De autoriteit persoonsgegevens houdt in Nederland toezicht op de naleving van de privacywetgeving.²¹ De AVG is een verordening betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en het vrije verkeer van die gegevens. Onder (10) Verordening (EU) 2016 679 staat opgenomen dat met het vervullen van een taak in algemeen belang of bij het uitoefenen van openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend, alle lidstaten moeten worden toegestaan nationale bepalingen te handhaven of in te voeren. Dit zodat lidstaten zelf nadere invulling kunnen geven aan de regels die de verordening stelt. In art. 9 Verordening (EU) 2016 679 staat de regelgeving omtrent de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens. Lid 1 stelt dat

¹⁹ Verordening (EU) 2016/679

²⁰ 'Algemene informatie AVG', <http://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, zoek op: AVG Europese privacywetgeving, geraadpleegd op 16-04-2018

²¹ Autoriteit persoonsgegevens, <http://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, zoek op: taken en bevoegdheden, onder: toezicht, geraadpleegd op 16-04-2018

de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot iemands gezondheid in eerste instantie verboden is. De reden hiervoor is dat gegevens over iemands gezondheid bijzonder gevoelig zijn en de verwerking daarvan significante risico's mee kan brengen voor de betrokkene. Alleen indien de AVG een uitzondering maakt zoals genoemd in lid 2, is verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot iemands gezondheid toegestaan.²² De uitzondering die is opgenomen onder sub c is interessant in het kader van de Wvvgz. Sub c bepaalt dat de verwerking van persoonsgegevens is toegestaan indien het noodzakelijk is ter bescherming van de vitale belangen van de betrokkene of van een ander natuurlijk persoon indien de betrokkene fysiek of juridisch niet in staat is zijn toestemming te geven. Een verwerking van persoonsgegevens is toegestaan als deze noodzakelijk is voor een vitaal belang. De betrokkene moet dan niet in staat zijn om toestemming te geven.²³ Het is de vraag of het delen van gegevens van personen, met betrekking tot een zorgmachtiging, noodzakelijk is ter bescherming van de vitale belangen van de betrokkene of een ander natuurlijk persoon.

Richtlijn gegevensbescherming politie en justitie

Naast de AVG is er een aparte Europese richtlijn opgezet voor politie en justitie.²⁴ In die richtlijn staat de bescherming van natuurlijke personen, in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten zoals politie en justitie, centraal. Het gaat hier om gegevens ten aanzien van het opsporen en het vervolgen van strafbare feiten of het ten uitvoer leggen van straffen. Ook deze richtlijn is van toepassing vanaf 25 mei 2018. In art. 10 Richtlijn (EU) 2016/680 staat de bepaling omtrent de verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens geregeld. Hieronder valt ook de verwerking van persoonsgegevens over de gezondheid van een natuurlijk persoon. Op grond van dit artikel is de verwerking van dergelijke gegevens slechts toegestaan wanneer de verwerking strikt noodzakelijk is en geschiedt met inachtneming van passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkene. Bovendien dient de verwerking bij het Unierecht of het lidstatelijke recht te zijn toegestaan, noodzakelijk te zijn om vitale belangen van de betrokkene of een ander natuurlijk persoon te beschermen, of dient de verwerking betrekking te hebben op gegevens die kennelijk door betrokkene zelf openbaar zijn gemaakt.

Aangezien dit een Europese richtlijn betreft, dient alle wetgeving op gebied van het delen en verwerken van medische gegevens op nationaal niveau overeenkomstig de artikelen van de richtlijn te zijn. Hierbij moet worden vermeld dat deze richtlijn alleen gericht is op het verwerken van gegevens ten aanzien van het opsporen en vervolgen van strafbare feiten of het ten uitvoer leggen van straffen.

²² Engelfriet & Chew-Meij & Kager, 2017 p. 56.

²³ Engelfriet & Chew-Meij & Kager, 2017 p. 59

²⁴ Richtlijn (EU) 2016/680

Voor de politie is het verwerken, verkrijgen en verstrekken van (bijzondere) persoonsgegevens op grond van deze richtlijn alleen aan de orde indien er sprake is van een strafbaar feit.

§2.2.2 Toestemming betrokkene

De meest voor de hand liggende manier voor de politie om aan gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging te komen, is doordat betrokkene daar zelf toestemming voor geeft. Dit is een van de algemene uitgangspunten bij de gegevensuitwisseling van medische gegevens.²⁵ De AVG biedt een grondslag voor het toestemmingsvereiste onder (40) Verordening (EU) 2016 679. Hierin staat dat voor een rechtmatige verwerking van persoonsgegevens toestemming van de betrokkene vereist is. In art. 9 lid 2 sub a Verordening (EU) 2016 679 wordt het toestemmingsvereiste met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens over de gezondheid van betrokkene weergegeven. Er zijn twee situaties denkbaar waarin de politie medische gegevens verstrekt kan krijgen doordat betrokkene daar toestemming voor geeft. Allereerst kan de politie gegevens verstrekt krijgen door betrokkene zelf, omdat betrokkene daar op dat moment toestemming voor geeft. De andere mogelijkheid is dat de politie gegevens verstrekt krijgt van een andere partij, waar de betrokkene zelf vooraf toestemming voor heeft gegeven.

Dat er met toestemming van betrokkene gegevens aan derden verstrekt mogen worden, waarbij voor de derde partij het medisch beroepsgeheim geldt, is terug te vinden in de wetgeving. In deel zeven van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW) is de Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst (hierna: WGBO) opgenomen. In art. 7:457 lid 1 staat dat de hulpverlener inlichtingen over betrokkene met toestemming van betrokkene mag verstrekken aan anderen. Onder 'anderen' kan in dit geval de politie worden verstaan. Het is hier wel van belang dat betrokkene expliciet toestemming geeft voor het verstrekken van informatie. Hiervoor moet de betrokkene weten met welk doel de gegevens worden verstrekt, wat de inhoud van de informatie is en wat de mogelijke gevolgen zijn van het delen van de informatie. De toestemming moet met voorkeur schriftelijk worden gegeven, maar kan ook mondeling.²⁶ In sommige gevallen kan er sprake zijn van veronderstelde toestemming. Er wordt dan vanuit gegaan dat de betrokkene toestemming voor het delen van gegevens verleend, zonder dat daar expliciet toestemming voor is gegeven.²⁷ Echter, dit is bij het delen van gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging met de politie niet van toepassing.

²⁵ KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens, KNMG, september 2016, p. 18

²⁶ KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens, KNMG, september 2016, p. 19

²⁷ Basisprincipes medisch beroepsgeheim, 2016 p. 5

Ook in de Richtlijn 'Omgaan met medische gegevens', opgesteld door het KNMG, wordt gegevensverstrekking aan de politie als gerechtvaardigd aangemerkt indien de betrokkene daar zelf toestemming voor geeft.²⁸

§2.2.3 Zwijgplicht en beroepsgeheim

Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst

Een andere manier waarop de politie gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging verstrekt kan krijgen, is van de andere betrokken ketenpartners. In het belang van betrokkene en de samenleving zou er een deling van informatie met de politie plaats kunnen vinden, zonder dat betrokkene daar zelf toestemming voor heeft gegeven. Dit wordt in de AVG bepaald onder (40) Verordening (EU) 2016 679, waar staat dat voor een rechtmatige verwerking van persoonsgegevens toestemming van betrokkene vereist is, of dat er een gerechtvaardigde grondslag in de wet staat. In art. 9 lid 2 sub g Verordening (EU) 2016 679 staat opgenomen dat gegevens wat betreft de gezondheid gedeeld mogen worden zonder toestemming van de betrokkene indien dit noodzakelijk is om redenen van zwaarwegend belang. De AVG kent geen eenduidige definitie van zwaarwegend belang.²⁹ In eerste instantie wordt het delen van informatie door andere ketenpartners belemmerd door de aanwezige zwijgplicht en het beroepsgeheim, wat wettelijk is verankerd. Wat betreft de artsen die zich verbinden tot het verrichten van handelingen op het gebied van de geneeskunst om iemand van een ziekte te genezen, voor het ontstaan van een ziekte te behoeden of zijn gezondheidstoestand te beoordelen, geldt dat zij een geneeskundige behandelingsovereenkomst aangaan met een patiënt op grond van de WGBO. Dit is vastgelegd in art. 7:446 BW. De behandelingsovereenkomst, als bedoeld in de WGBO, is niet aan de orde wanneer er uitvoering wordt gegeven aan de zorgmachtiging. Het gaat dan om gedwongen behandeling van een psychische stoornis. De Wvvggz is dan als *lex specialis* van toepassing. Dit houdt in dat de Wvvggz voorrang krijgt boven de algemene wetgeving. Echter dient de arts in beide situaties, op grond van art. 7:457 lid 1 BW, er zorg voor dragen dat niemand inlichtingen verstrekt krijgt over een patiënt die hij onder behandeling heeft. Dit geldt ook voor inzage in of een afschrift van de verschillende documenten die betrekking hebben op de patiënt. Dit is alleen anders als de Wvvggz bepaalt dat gegevens kunnen of moeten worden verstrekt. In dat geval is sprake van een wettelijke doorbrekingsgrond. De gegevens ten aanzien van de patiënt mogen alleen worden verstrekt indien de betrokkene daar zelf toestemming voor verleend of indien de Wvvggz dit mogelijk maakt. Artsen hebben op grond van bovenstaande een zwijgplicht ten aanzien van gegevens van patiënten, tenzij de wet anders bepaalt. Dit geldt ook voor artsen die betrokken zijn bij het verlenen van verplichte zorg

²⁸ KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens, KNMG, september 2016, p. 58

²⁹ Engelfriet & Chew-Meij & Kager, 2017 p. 62.

en het ten uitvoer leggen van een zorgmachtiging. Betrokken artsen, in het geval van de Wvggz vaak psychiaters, hebben in eerste instantie een zwijgplicht ten aanzien van de medische gegevens over betrokken personen.

Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg

Een andere wet waarin artsen worden beperkt in het delen van gegevens ten aanzien van patiënten is de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (hierna: Wet BIG). In de Wet BIG staat het medisch beroepsgeheim voor artsen vastgesteld. Op basis van art. 88 Wet BIG is een arts verplicht geheimhouding in acht te nemen ten opzichte van al datgene wat hem bij het uitoefenen van zijn beroep op het gebied van de individuele gezondheidszorg als geheim is toevertrouwd, of wat daarbij als geheim te zijner kennis is gekomen en waarvan hij het vertrouwelijke karakter moest begrijpen. Dit geldt dus ook voor de gegevens met betrekking tot de zorgmachtiging. Alle artsen die betrokken zijn bij het proces van het verlenen en ten uitvoer leggen van een zorgmachtiging is op grond van bovenstaande wettelijk verplicht dit geheim te houden.

Wetboek van Strafrecht

Buiten het medisch beroepsgeheim dat geldt voor artsen, geldt er ook een geheimhoudingsplicht voor andere vertrouwensberoepen. Van een vertrouwensberoep is sprake als er een vertrouwensrelatie is met de cliënt. Ook de andere betrokken ketenpartners hebben dus een geheimhoudingsplicht met betrekking tot de medische gegevens van een betrokkene. Dit is af te leiden uit art. 272 van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr), waarin hij die enig geheim waarvan hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift dan wel van vroeger ambt of beroep verplicht is het te bewaren, opzettelijk schendt, strafbaar is. Met ambt wordt hier bedoeld op ambtenaren die in dienst zijn van de overheid, maar in principe geldt dit artikel voor alle beroepen waarbij een zekere deskundigheid is vereist.³⁰ Met dit artikel wordt bedoeld dat iedereen die opzettelijk een geheim deelt, waarvan hij wist of behoorde te weten dat hij dit geheim niet mocht delen, strafbaar is. Dit geldt dus voor de arts, maar bijvoorbeeld ook voor de Officier van Justitie en het College van B en W. Het is partijen die betrokken zijn bij het verlenen en het ten uitvoer leggen van een zorgmachtiging voor betrokkene dus bij wet verboden om informatie te delen, tenzij het delen voortvloeit uit een wettelijke taak.

Vorenstaande geeft aan dat het delen van medische gegevens beperkt wordt door verschillende wetgeving. Als er toch medische gegevens van een betrokken persoon worden gedeeld dan wordt in

³⁰ Van der Meij, in: *T&C art. 272 Sr opzettelijk schending van wettelijke geheimhoudingsplichten/beroeps- of ambtsgeheimen* 2017

principe in strijd gehandeld met het beroepsgeheim en het privacy-recht van betrokkene geschonden. Dit geldt ook voor het delen van gegevens van personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvvgz. Deze wetgeving brengt voor de politie belemmeringen met zich mee in het verstrekt krijgen van gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging op grond van de Wvvgz.

§2.2.4 Uitzonderingen beroepsgeheim

Het beroepsgeheim wat op de betrokken ketenpartners rust, ten aanzien van een betrokkene die een zorgmachtiging heeft op grond van de Wvvgz, is niet absoluut. Er zijn situaties waarin het beroepsgeheim gerechtvaardigd doorbroken kan worden. In dat geval heeft het delen van informatie meer belang dan de geheimhoudingsplicht. Met het delen van informatie wordt hier het verstrekken van gegevens aan de politie bedoeld. Bij uitzondering kan het beroepsgeheim dus worden doorbroken en kan de politie gegevens met betrekking tot de zorgmachtiging verstrekt krijgen.

Het medisch beroepsgeheim, wat geldt voor artsen, heeft vaak ter discussie gestaan. Er is veel onderzoek gedaan naar wanneer een doorbreking van het medisch beroepsgeheim gerechtvaardigd is en aan de hand daarvan zijn verschillende handvatten opgesteld die kunnen worden gebruikt bij de toetsing van het doorbreken van het medisch beroepsgeheim. Het KNMG heeft een handreiking opgesteld over het beroepsgeheim van artsen jegens politie en justitie.³¹ Een arts mag zijn beroepsgeheim doorbreken tegenover politie en justitie indien er toestemming is van de betrokkene, de arts een wettelijke plicht tot spreken heeft of de arts in een conflict van plichten verkeert. Bij beroep op een conflict van plichten dienen de volgende belangen door de arts zorgvuldig te worden afgewogen:

- Het is niet mogelijk toestemming van betrokkene te vragen of te krijgen.
- De arts komt in gewetensnood als hij het geheim niet doorbreekt.
- Zwijgen kan (verdere) ernstige schade opleveren.
- Het doorbreken van het beroepsgeheim kan de schade voorkomen.
- Het beroepsgeheim wordt zo min mogelijk geschonden.
- De arts ziet geen andere weg om het probleem op te lossen.

In het geval van het verstrekken van gegevens aan de politie, met betrekking tot de zorgmachtiging, zal de betrokken arts een belangenafweging moeten maken. Vooral in situaties waarin ernstig gevaar dreigt voor anderen, en de betrokken arts kan dit gevaar afwentelen door doorbreking van zijn beroepsgeheim, kan een arts een succesvol beroep doen op een conflict van plichten.³²

³¹ KNMG Handreiking Beroepsgeheim en politie/justitie, Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, februari 2012

³² KNMG-richtlijn Omgaan met medische gegevens, KNMG, september 2016, p. 61

Wat betreft het beroepsgeheim dat geldt voor de andere vertrouwensberoepen, naast het beroepsgeheim dat geldt voor artsen, geldt ook dat doorbreking van de geheimhoudingsplicht soms gerechtvaardigd is. In het algemeen geldt dat het openbaren van het geheim gerechtvaardigd kan worden op grond van overmacht in de zin van een noodtoestand of op grond van een ander wettelijk voorschrift.³³ De partijen, anders dan de artsen, die betrokken zijn bij het verlenen en ten uitvoer leggen van een zorgmachtiging aan een persoon, mogen die gegevens dus alleen met de politie delen indien er sprake is van overmacht in de zin van een noodtoestand of als de wet dat voorschrijft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Officier van Justitie of het College van B en W. Bij overmacht in de zin van een noodtoestand ontstaat er eveneens een conflict van plichten. Er kan een succesvol beroep op overmacht in de zin van een noodtoestand worden gedaan indien de maatschappelijke plicht om het geheim te delen zwaarder weegt dan de wettelijke geheimhoudingsplicht. Er dient bij overmacht in de zin van een noodtoestand wel sprake te zijn van acute nood.³⁴ Op grond van art. 40 Sr wordt hij die een feit begaat waartoe overmacht is gedrongen niet strafbaar gesteld.

§2.2.5 De Gemeentewet

Er bestaat een mogelijkheid dat de politie gegevens, met betrekking tot een zorgmachtiging, verstrekt krijgt van de gemeente op grond van de Gemeentewet (hierna: Gemw). Allereerst is het van belang om te vermelden dat de gemeente niet standaard op de hoogte wordt gebracht van het feit dat er iemand in de betreffende gemeente een zorgmachtiging verleend heeft gekregen. Toch staan er een aantal mogelijkheden in de Wvggz waardoor de gemeente over die informatie kan beschikken. Allereerst indien het college van B en W de aanvrager is in de zin van art. 5:3 Wvggz. Er wordt dan een afschrift van de beslissing van de rechter naar hen gestuurd door de griffie van de rechtbank op grond van art. 6:4 lid 7 sub g Wvggz. Een andere manier is op grond van art. 5:13 lid 3 sub c Wvggz. Hier staat dat de zorgverantwoordelijke voorafgaand het vaststellen van het zorgplan voor betrokkene een overleg heeft met het college van B en W, indien er bij de voorbereiding van het zorgplan blijkt dat essentiële voorwaarden voor deelname aan het maatschappelijk leven van betrokkene ontbreken. De burgemeester kan op de hoogte worden gesteld op grond van art. 8:29 Wvggz. In art. 8:29 lid 1 Wvggz staat dat de geneesheer-directeur, de zorgverantwoordelijke, de burgemeester en de Officier van Justitie naast de verplichtingen die voortvloeien uit de Wvggz, gegevens aan elkaar kunnen verstrekken. Het dient dan strikt noodzakelijk te zijn ter voorkoming of beperking van ernstig nadeel en te behoren bij de uitoefening van hun taak op grond van de Wvggz. Het is dus mogelijk dat

³³ Van der Meij, in: *T&C art. 272 Sr opzettelijk schending van wettelijke geheimhoudingsplichten/beroeps- of ambtsgeheimen*, onder 14.a 2017

³⁴ Muisje 2010, 'Strafuitsluitingsgronden', onder 'rechtvaardigingsgronden', <http://wetenschap.infonu.nl>, zoek op: strafuitsluitingsgronden, online gepubliceerd 10-01-2010

bijvoorbeeld de Officier van Justitie gegevens, van personen die een zorgmachtiging hebben, verstrekt aan de burgemeester omdat het ernstig nadeel voorkomt. Art. 8:17 Wvvgz bepaalt dat het mogelijk is dat verplichte zorg op grond van een zorgmachtiging tijdelijk wordt onderbroken. De geneesheer-directeur neemt daarover een beslissing op grond van art. 8:17 lid 1 Wvvgz. De geneesheer-directeur kan het college van B en W informeren over de tijdelijke onderbreking van de verplichte zorg op basis van art. 8:17 lid 8 Wvvgz. In art. 8:18 Wvvgz staan de bepalingen rond de beëindiging van verplichte zorg, waar de geneesheer-directeur over beslist. De geneesheer-directeur kan, in het belang van de continuïteit van de zorg, het college van B en W informeren over de beëindiging van verplichte zorg op basis van art. 8:18 lid 11 Wvvgz. Indien betrokkene een zorgmachtiging heeft en hij verplichte zorg verleend krijgt in een accommodatie, moet de geneesheer-directeur overleggen met het college van B en W inzake de beëindiging op grond van art. 8:18 lid 3 sub b Wvvgz. Indien de gemeente op grond van vorenstaande mogelijkheden op de hoogte gebracht is van het feit dat iemand beschikt over een zorgmachtiging, is het de vraag of zij die gegevens vervolgens kunnen delen met de politie op grond van de Gemw.

Op grond van art. 172 Gemw is de burgemeester belast met de handhaving van de openbare orde. Hij is bevoegd om overtredingen die betrekking hebben op de openbare orde te beletten of te beëindigen. Hierbij wordt hij bijgestaan door de politie, die onder zijn gezag staat op grond van art. 11 lid 1 Politiewet 2012. Art. 172 lid 3 Gemw geeft de burgemeester de bevoegdheid om bij verstoring van de openbare orde bevelen te geven die nodig zijn voor de handhaving van de openbare orde. Hierbij kan de burgemeester de betrokken ambtenaren van de politie aanwijzingen geven voor de vervulling van de handhavingstaak op grond van art. 11 lid 2 Politiewet 2012. Onder handhaving van de openbare orde verstaat de wetgever: “de daadwerkelijke voorkoming en beëindiging van zich concreet voordoende of dreigende verstoringen van de openbare orde en de algemene, bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten als die invloed hebben op de orde en rust in de gemeente.”³⁵ In de Gemw wordt onder openbare orde verstaan: “een complex van rechtsregels dat ziet op het gewenste niveau van orde en rust in het openbare leven.” Bij het verstoren van de openbare orde moet er dus sprake zijn van een schending van de rechtsnorm.³⁶

Het is hier de vraag of de burgemeester gegevens, met betrekking tot een zorgmachtiging, rechtmatig mag verstrekken aan de politie in het kader van zijn handhavingstaak. Bij het inzetten van zijn bevoegdheid op grond van art. 172 lid 2 en 3 Gemw moet er voldaan zijn aan het situatiecriterium. Er dient een verstoring te zijn in de openbare orde, of een ernstige vrees te zijn voor het ontstaan

³⁵ Wierenga in: *T&C Openbare Orde en Veiligheid, commentaar op art. 172 Gemw onder 2.a.* 2013

³⁶ Wierenga in: *T&C Openbare Orde en Veiligheid, commentaar op art. 172 Gemw onder 2.b.* 2013

daarvan. Het gaat daarbij om onrechtmatig, hinderlijk gedrag wat een gevaar vormt voor personen of goederen in een publieke ruimte.³⁷ Als er voldaan is aan het situatiecriterium kan de burgemeester overgaan op het nemen van maatregelen, waarbij hij wordt bijgestaan door de politie. De mogelijkheid bestaat dat de burgemeester bij het uitoefenen van zijn handhavingstaak, zoals bedoeld in art. 172 lid 1 Gemw, informatie moet delen met de politie. Het kan zijn dat die informatie gegevens over personen die een zorgmachtiging hebben op grond van de Wvvgz inhoudt. Echter een van de voorwaarden aan een maatregel, die de burgemeester neemt op grond van art. 172 Gemw, is dat deze niet afwijkt van de wettelijke voorschriften. Ook hier geldt dat de burgemeester in eerste instantie een geheimhoudingsplicht heeft.

§2.2.6 De Algemene wet bestuursrecht

Een andere mogelijkheid voor de politie om gegevens, met betrekking tot een zorgmachtiging, verstrekt te krijgen is op grond van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Het verkrijgen van medische informatie door de politie is niet gebaseerd op een en dezelfde wetgeving. Een van de hoofdtaken van de politie is het handhaven van de openbare orde en veiligheid.³⁸ Op grond van de art. 3 Politiewet 2012 doen zij dit altijd in ondergeschiktheid van bevoegd gezag. Wat betreft handhaving van de openbare orde of de hulpverleningstaak, is de burgemeester bevoegd gezag op grond van art. 11 politiewet 2012. Op grond van art. 11 Politiewet 2012 is de Officier van Justitie bevoegd gezag indien het gaat om strafrechtelijke handhaving of andere taken ten dienste van justitie. In hoofdstuk vijf van de Awb liggen de bepalingen rondom handhaving vastgelegd. In de Awb wordt gesproken van een toezichthouder. Art. 5:11 Awb bepaalt dat onder toezichthouder wordt verstaan een persoon die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast is met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. De wet spreekt van toezichthouders omdat het begrip op die manier meer personen omvat dan enkel ambtenaren van de politie. In de Awb wordt de term toezichthouders gebruikt om alle handhavers aan te wijzen.³⁹ Op grond van art. 5:13 Awb maakt een toezichthouder gebruik van zijn bevoegdheden voor zover dat redelijkerwijs voor de vervulling van zijn taak nodig is. Dit artikel geeft de politie de bevoegdheid om taken uit te voeren waarvan van hem verwacht wordt dat hij deze uitvoert, zoals het bewaken van de openbare orde en veiligheid. Een ambtenaar van de politie is op basis van art. 5:16 Awb bevoegd om inlichtingen te vorderen.

³⁷ Wierenga in: *T&C Openbare Orde en Veiligheid, commentaar op art. 172 Gemw onder 2.c.* 2013

³⁸ Meus, 'Wat zijn de politiebevoegdheden bij controle en opsporing?', onder 'het verschil in de taken van een ambtenaar van de politie', <http://wetenschap.infonu.nl>, online bijgewerkt 12-03-2018

³⁹ Meus, 'Wat zijn de politiebevoegdheden bij controle en opsporing?', onder 'wat houdt de handhavingstaak van een ambtenaar van de politie in', <http://wetenschap.infonu.nl>, online bijgewerkt 12-03-2018

Als de politie gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging verstrekt wil krijgen op grond van de Awb, dient er eerst te worden bekeken of dit valt onder de term handhaving in de zin van hoofdstuk vijf van de Awb. De handhavingstaak van de politie wordt omschreven als het volgende: “De politie treedt op tegen overtredingen van de wet.”⁴⁰ Mocht er door een persoon worden gehandeld in strijd met bijvoorbeeld de openbare orde, milieu of het verkeer, dan is de politie bevoegd daartegen op te treden. Vervolgens dient er te worden bekeken of de gegevens ten aanzien van personen die een zorgmachtiging op grond van de Wvvgz hebben vallen onder het begrip ‘inlichtingen’. Aangezien het gaat om bijzondere persoonsgegevens zal het privacy-recht van betrokkene hierbij in eerste instantie in de weg staan. Daarom zal er per situatie bekeken moeten worden of de politie daadwerkelijk bevoegd is om deze gegevens verstrekt te krijgen, door middel van uitleg van wetten die op die situatie van toepassing zijn.⁴¹ Er moet worden gezien hoe de bevoegdheid van de politie om inlichtingen te vorderen zich verhoudt tot andere privacywetgeving.

Op grond van art. 5:20 lid 1 Awb is eenieder verplicht medewerking te verlenen aan een toezichthouder waarvan verwacht wordt dat dit behoort bij zijn beroepsuitoefening. In het geval van art. 5:16 Awb bestaat dat uit het antwoord geven naar waarheid. Bij uitzondering kan men weigeren om antwoord te geven.⁴² Iemand die verplicht is tot geheimhouding uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift, kan weigeren medewerking te verlenen op grond van art. 5:20 lid 2 Awb. Ook hier zorgt het beroepsgeheim er in eerste instantie voor dat de politie belemmerd wordt in het verstrekt krijgen van gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging in de zin van de Wvvgz.

§2.2.7 De Wet wapens en munitie

De laatste mogelijkheid voor de politie om gegevens van personen, met betrekking tot de zorgmachtiging op grond van de Wvvgz, verschaft te krijgen is de Wet wapens en munitie (hierna: WWM). De WWM is gewijzigd en biedt sindsdien voor de politie een grondslag om die informatie verstrekt te krijgen van een selectieve groep mensen. Op 15 juni 2017 is de wijziging in de WWM gepubliceerd. De wijziging in de WWM zorgt voor een zwaardere screening van aanvragers van een wapenverlof. De aanvrager van een wapenverlof is voortaan verplicht om mee te werken aan een onderzoek naar zijn psychische gesteldheid om na te gaan of er een verhoogd risico is op misbruik van wapens. De korpschef van de politie beslist daarna, op basis van alle verkregen informatie, of iemand een wapenverlof krijgt.⁴³ In de memorie van toelichting is terug te lezen dat de WWM samenhangt

⁴⁰ ‘Handhaving’, <https://www.politie.nl>, zoek op: handhaving, geraadpleegd op 17-04-2018

⁴¹ Atonis, in: T&C *Algemene wet bestuursrecht art. 5:16 Awb* 2018

⁴² Atonis, in: T&C *Algemene wet bestuursrecht art. 5:16 Awb* 2018

⁴³ Kamerstukken I 34 432

met de Wvvgz.⁴⁴ In de WWM wordt nog gesproken van de Wet BOPZ, maar zodra de Wvvgz in werking treedt zal de WWM daarin worden gewijzigd.

Op grond van art. 4 WWM kan de Minister van Justitie en Veiligheid op daartoe strekkend verzoek, onder bepaalde voorwaarden, ontheffing verlenen aan personen voor het bezitten van diverse soorten wapens en munitie. Aan dit artikel wordt toegevoegd dat de korpschef van de politie gemachtigd is om de aanvrager van de ontheffing te toetsen aan de voorwaarden van art. 6a WWM. Ook art. 6a WWM betreft een artikel dat toegevoegd is na de wijziging. In art. 6a WWM staat dat een ontheffing, bedoelt als in art. 4 WWM, alleen verleend wordt indien er is voldaan aan een aantal voorwaarden. Art. 7a WWM betreft eveneens een toegevoegd artikel en beschrijft een informatiedeling tussen de Officier van Justitie en de korpschef van de politie. In art. 7a lid 1 is vastgelegd dat de korpschef, op diens verzoek, gegevens van de Officier van Justitie verstrekt krijgt over aanvragers van een verlof inzake de Wet BOPZ. Op basis van art. 7a lid 2 WWM verstrekt de Officier van Justitie gegevens die bekend zijn op grond van de Wet BOPZ over houders van een verlof, terstond aan de korpschef van de politie. Zodra de Wvvgz in werking treedt worden hier gegevens bedoelt in het kader van de Wvvgz, zoals een zorgmachtiging. De wijziging in de WWM zorgt ervoor dat de korpschef, en daarmee de politie, op de hoogte wordt gebracht van een verleende zorgmachtiging indien die persoon aanvrager of houder is van een ontheffing zoals bedoeld in art. 4 WWM. Hierbij dient te worden vermeld dat als de politie op grond van de WWM informatie over een zorgmachtiging van een persoon heeft verkregen, zij die informatie niet voor een ander doel mogen gebruiken. Dit wordt ook wel doelbinding genoemd. De politie mag bijvoorbeeld niet inschatten hoe zij iemand met een zorgmachtiging moeten bejegenen als zij die informatie hebben verkregen op grond van de WWM. De algemene regel is dat verstrekken van persoonsgegevens alleen is toegestaan als dat verenigbaar is met het doel waarvoor die gegevens zijn verzameld.⁴⁵

§2.2.8 Conclusie

Uit vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de politie via verschillende mogelijkheden gegevens, met betrekking tot een zorgmachtiging op grond van de Wvvgz, verstrekt kan krijgen. Er zijn twee situaties waarbij betrokkene hier zelf toestemming voor geeft. Betrokkene kan zelf medische gegevens delen met de politie, of hij kan toestemming verlenen aan anderen om medische gegevens te delen met de politie. Het verkrijgen van medische gegevens door middel van toestemming door betrokkene is de meest voor de hand liggende manier voor de politie om medische gegevens verstrekt te krijgen.

⁴⁴ Kamerstukken II 2015/16 34 432, nr 3 p. 22 (MvT)

⁴⁵ Verstrekken van persoonsgegevens, <http://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, zoek op: persoonsgegevens verstrekken verenigbaar met doel, geraadpleegd op 05-06-2018

Er hoeven in dit geval geen belangen afgewogen te worden en alle betrokken partijen zullen het in deze situatie eens zijn met het delen van informatie. Daarnaast kan de politie ook medische gegevens verstrekt krijgen van een arts indien er geen sprake is van toestemming van betrokkene. De betrokken arts dient dan te verkeren in een conflict van plichten. Hierbij dient de arts een afweging te maken tussen de verschillende belangen, waarbij het doorbreken van het beroepsgeheim zwaarder weegt dan de geheimhoudingsplicht. Van de andere betrokken partijen die een vertrouwensberoep uitoefenen, anders dan artsen, kan de politie medische gegevens verstrekt krijgen indien zij zich met succes kunnen beroepen op overmacht in de zin van een noodtoestand. Er dient dan sprake te zijn van acute nood en ook hierbij dient de plicht om het geheim te delen zwaarder te wegen dan de plicht om het geheim te bewaren. Als laatste biedt de WWM een grondslag voor de politie om gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging verstrekt te krijgen. Indien iemand aanvrager of houder van een wapenverlof is en diegene krijgt of heeft een zorgmachtiging, verschaft de Officier van Justitie die gegevens aan de korpschef van de politie op grond van art. 7a WWM. Hierbij dient vermeld te worden dat het gaan om een zeer selectieve groep mensen. Zij dienen zowel aanvrager of houder van een wapenverlof te zijn en een zorgmachtiging te hebben. Bovendien mag de politie de gegevens niet voor een ander doel gebruiken dan waarvoor zij de gegevens verstrekt hebben gekregen.

Hoofdstuk 3 – Resultaten

§3.1 De informatiebehoefte

In principe wordt de politie op grond van de Wvvgz niet op de hoogte gebracht van het feit dat iemand in een gemeente een zorgmachtiging heeft, tenzij zij de aanvrager zijn in de zin van art. 5:3 Wvvgz. Het ligt echter niet in de lijn der verwachting dat zij vaak aanvrager zullen zijn. Mocht de politie toch die informatie verschaft willen hebben dan kan dit als de betrokkene daar zelf toestemming voor geeft of als dit mag worden verkregen wegens een zeer uitzonderlijke situatie. Alleen van de betrokkene die zowel een wapenverlof als een zorgmachtiging heeft, kan de korpschef van de politie die informatie opvragen. Uit de probleemanalyse is gebleken dat het in verband met de bejegening en hulpverlening wel degelijk risicovol kan zijn om beperkt informatie met de politie te delen.

Om te kunnen kijken welke mogelijkheden, anders dan de Wvvgz, er zijn om te kunnen voldoen aan de wenselijke informatiedeling, is het van belang om vast stellen wat nu daadwerkelijk de behoefte in informatie is. In deze paragraaf worden de resultaten weergegeven die aan de hand van de interviews zijn vastgesteld. De interviews zijn geanalyseerd en opgenomen in een schema wat uit drie tabellen bestaat, opgenomen in bijlage 1.⁴⁶ De schriftelijke uitwerking van de interviews is tevens opgenomen in de bijlagen. Er wordt zowel verwezen naar de tabellen als naar de schriftelijke uitwerkingen. De geïnterviewden kunnen worden verdeeld in drie categorieën, naar welke organisatie zij werkzaam zijn. Dit zijn de politie, het Openbaar Ministerie en de vertegenwoordiger van stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt. Deze ketenpartners en organisatie zijn belanghebbenden bij dit onderzoek en zijn allemaal rechtstreeks betrokken bij de implementatie van de Wvvgz binnen hun organisatie.

Allereerst is het van belang te vermelden dat er aan de hand van de interviews is naar voren is gekomen dat er sprake is van een te beperkte informatiedeling met de politie binnen de Wvvgz. Er is behoefte aan het delen van meer informatie met de politie dan waarvoor de Wvvgz grondslag biedt. Dit is terug te zien in tabel twee van de schematische analyses in bijlage 1.⁴⁷ Hierin zijn alle partijen het dus met elkaar eens. Bij de medewerker van de afdeling korpscheftaken van de politie is geen vinkje opgenomen, omdat deze vraag niet van toepassing is.

Nu vastgesteld is dat alle partijen belang hebben bij meer informatiedeling met de politie, is de volgende vraag om welke informatie het daadwerkelijk gaat. Dit wordt hieronder per categorie uiteengezet.

⁴⁶ Bijlage 1 Schematische analyses interviews

⁴⁷ Bijlage 1 Schematische analyses interviews, tabel 2 schema informatiebehoefte

§3.1.1 De politie

Vanuit het oogpunt van de politie is uit het interview met de beleidsadviseur van de politie gebleken dat de informatiedeling met de politie op grond van de Wvggz te beperkt is.⁴⁸ Er is zorg voor het feit dat er door middel van een te beperkte communicatie met de politie personen met een stoornis onnodig in de cel belanden. Dit wegens de reden dat de betrokken politieagenten niet op de hoogte worden gebracht van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft.⁴⁹ De maatregel om iemand ambulantly verplicht te kunnen behandelen verliest zijn kracht als dit niet met de overige ketenpartners wordt gecommuniceerd.⁵⁰ Er is behoefte aan de informatie over de status van betrokkene. Dit gaat zowel om een rechterlijke machtiging die is verleend als om de status mentorschap, curatele en/of bewindvoering.⁵¹ Zolang de politie geen kennis heeft van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft wordt hij net zo aangepakt als ieder ander persoon en kan er geen rekening gehouden worden met het feit dat iemand psychisch ziek is. Om adequaat op iemand te kunnen reageren is het voor de politie van belang dat zij weten wie de wettelijk vertegenwoordiger van betrokkene is.⁵² De rechter heeft besloten dat iemand een zorgmachtiging nodig heeft en de politie wil dat besluit van de rechter niet in twijfel trekken. Om de betrokkene vervolgens de juiste hulp te kunnen bieden, door het inschakelen van de behandelend arts, kan er worden voorkomen dat een persoon met een zorgmachtiging onnodig in de cel belandt.⁵³

De informatie-uitwisseling zou plaats kunnen vinden aan de hand van de crisiskaart. Omdat de crisiskaart op basis van vrijwilligheid is, worden daar weinig problemen voorzien. Op de crisiskaart staat voldoende informatie voor de politie om te kunnen handelen.⁵⁴ In principe zou het Openbaar Ministerie de informatie beschikbaar moeten stellen voor de politie. Die kunnen inschatten welke informatie de politie nodig heeft. Als de politie op de hoogte zou zijn van de status van betrokkene, dan kan er via het Openbaar Ministerie worden nagegaan wie de behandelend arts is. Door overleg te voeren met de behandelend arts kan er voorkomen worden dat een betrokkene in het verkeerde circuit belandt.⁵⁵

De medewerker van afdeling korpscheftaken van de politie heeft aangegeven dat het voor de uitvoering van hun werkzaamheden voldoende is dat zij op grond van de wijziging in de WWM kunnen

⁴⁸ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 3

⁴⁹ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 4

⁵⁰ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 3

⁵¹ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 5, 12

⁵² Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 4

⁵³ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 5

⁵⁴ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 3

⁵⁵ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 5

achterhalen of iemand een zorgmachtiging heeft.⁵⁶ Er is geen behoefte aan meer informatie dan de kennis of iemand een zorgmachtiging heeft.⁵⁷ Wel worden er problemen gezien met betrekking tot vrijwillige opname van personen die verward gedrag vertonen. Als een persoon vrijwillig wordt opgenomen in een instelling, dan kan de korpschef dat niet achterhalen op het moment dat iemand een wapenverlof aanvraagt of wil verlengen.⁵⁸ Er is nader onderzoek gewenst naar de screening van personen die vrijwillig zijn opgenomen of zijn geweest in een psychiatrische instelling.⁵⁹

§3.1.2 Het Openbaar Ministerie

Uit het interview met de beleidsadviseur van het Openbaar Ministerie is naar voren gekomen dat het Openbaar Ministerie het als problematisch ervaart dat zij de politie geen informatie kunnen geven, omdat daar geen wettelijke grondslag voor is.⁶⁰ De informatie die dan het meest van belang is, is dat de politie weet dat iemand een zorgmachtiging heeft.⁶¹ De politie kan dan de gedragslijn beter inschatten en zijn bejegening op betrokkene aanpassen. Als een persoon bekend staat om het vertonen van verward gedrag, dan is dat interessant voor de politie om te weten als zij ter plaatse komen bij een melding. De politie kan betrokkene vervolgens ook sneller overdragen aan het zorgkader.⁶² Ook is er aangegeven dat het van belang is dat de politie weet wie de behandelende zorginstelling is.⁶³

De gegevens van personen met betrekking tot een zorgmachtiging zijn aanwezig bij het Openbaar Ministerie wegens het feit dat de Officier van Justitie een actieve verzoekersrol heeft in de Wvvgz. Het Openbaar Ministerie zou de politie graag op de hoogte stellen van de informatie dat iemand een zorgmachtiging heeft, alleen mogen zij dat niet omdat daar geen wettelijke grondslag voor is. De systemen van het Openbaar Ministerie en de politie zouden aan elkaar gekoppeld moeten worden.⁶⁴ De meldkamer van de politie zou vervolgens bij een melding die gegevens in het systeem van het Openbaar Ministerie kunnen opvragen.⁶⁵

⁵⁶ Bijlage 4 Interview korpscheftaken politie, p. 5

⁵⁷ Bijlage 4 Interview korpscheftaken politie, p. 16

⁵⁸ Bijlage 4 Interview korpscheftaken politie, p. 2, 17

⁵⁹ Bijlage 4 Interview korpscheftaken politie, p. 2, 3, 17, 18

⁶⁰ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 2

⁶¹ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 3

⁶² Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 2

⁶³ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 3

⁶⁴ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 3

⁶⁵ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 4

§3.1.3 Vertegenwoordiger Stichting MIND/Belangenbehartiger patiënt

Uit het interview met de vertegenwoordiger van stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt is naar voren gekomen dat het in eerste instantie in zijn algemeenheid goed is dat er geen voorziening in de wet is opgenomen die grondslag biedt om gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging te verstrekken aan de politie. Politieagenten zijn niet opgeleid om met die gegevens om te gaan en ze te interpreteren.⁶⁶ Het wordt als problematisch beschouwd als de politie alleen op de hoogte zou worden gebracht van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft, omdat dat gegeven niet zoveel zegt.⁶⁷ Politieagenten kunnen door het gegeven dat iemand een zorgmachtiging heeft alleen concluderen dat iemand een stoornis heeft en een risico vormt op ernstig nadeel, waardoor ze meer op hun hoede zullen zijn.⁶⁸ Elk persoon met een zorgmachtiging heeft een andere diagnose. Het zijn allemaal personen die verward gedrag vertonen, maar allemaal met compleet verschillende situaties.⁶⁹ Politieagenten zullen op basis van wat zij eerder hebben meegemaakt hun gedrag afstemmen, dat kan per keer heel verschillend zijn.⁷⁰ Er is angst dat door het gebrek aan kennis gegevens niet intentioneel misbruikt worden door politieagenten.⁷¹ Over het alleen neerleggen van de informatie met betrekking tot de juridische toestand van betrokkene bij de politie, geldt dat er huivering ontstaat dat de informatie verkeerd begrepen gaat worden.⁷²

Het belang van het delen van meer informatie met de politie, wordt wel gezien.⁷³ De basis voor het hebben van die informatie zou allereerst het belang van de patiënt moeten zijn.⁷⁴ Het zou van belang zijn voor de patiënten als de politie op de hoogte zou zijn van praktische bejegeninginformatie.⁷⁵ Dat is bijvoorbeeld de diagnose, maar ook de medicatie. Het gaat om essentiële informatie die op dat moment van belang is om de situatie te behandelen.⁷⁶ Ook de gegevens over de zorgverantwoordelijke kunnen daar belangrijk bij zijn.⁷⁷ Het is ook van belang dat de politie op de hoogte wordt gesteld van wie de vertegenwoordiger in de zin van art. 1:3 Wvggz is. De vertegenwoordiger kent de patiënt waarschijnlijk goed en kan, als de politie contact op zou kunnen nemen met de vertegenwoordiger, precies vertellen hoe betrokkene in bepaalde situaties ergens op reageert.⁷⁸

⁶⁶ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 1

⁶⁷ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 6

⁶⁸ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 7

⁶⁹ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 10

⁷⁰ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 7

⁷¹ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 10

⁷² Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 16

⁷³ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 7, 10

⁷⁴ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 7

⁷⁵ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 2, 10, 16

⁷⁶ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 9

⁷⁷ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 16

⁷⁸ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 22

De gegevens zouden voor de politie zo veel mogelijk beschikbaar moeten worden gesteld doordat de patiënt daar zelf toestemming voor geeft en dit vrijwillig doet, bijvoorbeeld in de zin van een crisiskaart. Op die manier wordt de politie ook zoveel mogelijk afhankelijk van toestemming.⁷⁹ De basis voor het hebben van de informatie moet het belang van betrokkene zijn, daarna komt het belang van de samenleving.⁸⁰ Als het belang van de veiligheid van de samenleving zo groot is, kan er een afweging gemaakt worden om alsnog informatie met de politie te delen, ondanks dat er geen toestemming is verleend door betrokkene. Er moet dan een belangenafweging gemaakt worden.⁸¹ De meldkamer zou als sluis kunnen fungeren. Ze zouden daar opgeleid en getraind moeten worden om met dergelijke gegevens om te gaan.⁸²

§3.1.4 Conclusie

Uit de resultaten met betrekking tot de informatiebehoefte kan het volgende worden geconcludeerd. Voor de politie, het Openbaar Ministerie en de belangenbehartiger van de patiënt geldt dat er een te beperkte informatiedeling is met de politie binnen de Wvvgz en dat er in het belang van de patiënt meer informatie gedeeld moet worden met de politie. De politie en het Openbaar Ministerie willen allebei dat de politie op de hoogte gesteld wordt van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft. Bij de politie geldt ook nog dat zij willen weten wie de vertegenwoordiger van betrokkene is. De informatie moet verwerkt worden in het systeem van het Openbaar Ministerie, wat de politie vervolgens zou kunnen raadplegen.

Wat betreft de vertegenwoordiger van Stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt geldt dat het problematisch zou zijn als de politie enkel op de hoogte zou worden gebracht van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft, omdat dat gegeven niet zoveel zegt. Het is belangrijker dat er praktische bejegeninginformatie met de politie gedeeld wordt om situaties te kunnen inschatten en de juiste benaderingswijze toe te passen. Hierbij geldt dat het toestemmingsvereiste van betrokkene zwaar weegt en slechts in uitzonderlijke situaties en vanuit maatschappelijk belang zonder toestemming informatie met de politie gedeeld zou moeten worden.

⁷⁹ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 17, 18

⁸⁰ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 7

⁸¹ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 15, 19

⁸² Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 9, 13, 15, 23

§3.2 De mogelijkheden

Uit paragraaf 3.1 is middels de interviews gebleken wat de wenselijke informatiedeling met de politie binnen de Wvvgz is. De politie en het Openbaar Ministerie achten het van belang dat de politie op de hoogte wordt gesteld van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft. Er moet een koppeling komen tussen het systeem van de politie en het Openbaar Ministerie waarbij de politie die informatie verschaft kan krijgen. De vertegenwoordiger van Stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt acht het problematisch als de politie alleen daarvan op de hoogte zou worden gesteld, omdat het gegeven dat iemand een zorgmachtiging heeft niet zoveel zegt. De behoefte vanuit het oogpunt van de patiënt betreft praktische bejegeninginformatie. Zowel de politie als de vertegenwoordiger van Stichting MIND achten het van belang dat de politie op de hoogte wordt gesteld van wie de vertegenwoordiger van betrokkene is.

Nu er in kaart is gebracht wat de wenselijke informatiedeling met de politie binnen de Wvvgz is, kan er worden bekeken welke mogelijkheden, anders dan de Wvvgz, er zijn om hieraan te kunnen voldoen. In deze paragraaf worden de mogelijkheden besproken en wordt er vervolgens gekeken of die mogelijkheden voldoende ruimte bieden.

§3.2.1 Wet wapens en munitie

De wijziging in de WWM is al uiteengezet en toegelicht in hoofdstuk twee paragraaf 2.2.7 van dit onderzoeksrapport. Toch is het relevant om de WWM te betrekken bij de mogelijkheden, aangezien de politie standaard deze informatie verstrekt krijgt en de WWM daarvoor grondslag biedt. De wijziging biedt de afdeling korpsstaken van de politie voldoende grondslag om gegevens over een zorgmachtiging verstrekt te krijgen indien betrokkene een aanvraag doet voor een wapenverlof of een verlenging daarvan. Iemand mag op grond van het Bijzonder deel (B) onder 1.2 Ad. a. onder a. Circulaire Wapens en Munitie 2016 (hierna: Cwm 2016) op het moment van de aanvraag of verlenging van een wapenverlof binnen de afgelopen acht jaar niet in een psychiatrische instelling zijn geplaatst. Zodra iemand een aanvraag voor een wapenverlof doet, wordt er informatie opgevraagd bij het Openbaar Ministerie. Dat betreft informatie over of iemand een rechterlijke machtiging heeft. Alleen de informatie dat iemand een rechterlijke machtiging heeft wordt verstrekt aan de afdeling korpscheftaken. Verder wordt daar geen nadere informatie bij vermeld. Indien dit het geval is, is dat voldoende om geen wapenverlof te verlenen.⁸³ De aanvrager van een verlof of een verlenging van een verlof dient dit ook zelf aan te geven. Dit gaat via het formulier dat is opgenomen in bijlage 7 en 8 van

⁸³ Bijlage 4 Interview korpscheftaken politie, p. 4, 6

dit onderzoeksrapport.^{84 85} Bij vraag twee op het formulier wordt gevraagd of de persoon opgenomen is geweest door een rechterlijke machtiging.⁸⁶ Aangezien dit zo risicovol is omdat het gaat om vuurwapens en niet iedereen de waarheid zal spreken, moet de korpschef dit kunnen controleren.⁸⁷ Dit vanwege het feit dat het van zulk zwaarwegend belang is. Onder Bijzonder deel (B) 1.2 Cwm 2016 staat een stuk over de psychische gesteldheid opgenomen. Het is in beginsel niet verantwoord om aan iemand die onder psychische druk staat, wat kan leiden tot een onvoorspelbaar gedragspatroon, wapens en munitie toe te vertrouwen.

De wijziging in de WWM biedt de korpschef voldoende ruimte om gegevens over personen die een zorgmachtiging hebben verstrekt te krijgen. In zijn algemeenheid zal de WWM niet voldoende ruimte bieden om de politie in informatie te voorzien conform de behoefte gepeild middels de interviews. De groep personen is daarvoor te gering en te selectief. Bovendien mag de informatie over personen met een zorgmachtiging die verkregen is op grond van de WWM niet voor andere doeleinden gebruikt worden dan waarvoor de informatie is verkregen.

§3.2.2 De crisiskaart

De meest interessante mogelijkheid om gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging te verstrekken aan de politie, is de crisiskaart. De crisiskaart is een niet wettelijke grondslag en een vorm van toestemming van betrokkene, zoals omschreven in paragraaf 2.2.2 van dit onderzoeksrapport. Doordat het een vorm van toestemming is, wordt het informatieprobleem als het ware omzeilt. De crisiskaart is een kaart die door mensen bij zich gedragen kan worden die weten dat ze in een psychische crisis terecht kunnen komen. Het schakelteam Personen met Verward Gedrag⁸⁸ werkt samen met stichting Crisiskaart Nederland⁸⁹ en Stichting MIND Landelijk Platform Psychische Gezondheid⁹⁰ aan het toegankelijker maken van de crisiskaart. Op de kaart staat beschreven wat hulpverleners, maar ook gewone omstanders, kunnen doen indien degene die de crisiskaart bij zich draagt in een psychische crisis terecht komt. De crisiskaart combineert zorg met sociale elementen. Op de kaart staat namelijk beschreven, indien van toepassing, welke medicijnen aan betrokkene toegediend kunnen worden in een psychische crisis, maar ook met wie er bijvoorbeeld contact

⁸⁴ Bijlage 7 Inlichtingenformulier eerste aanvraag wapenverlof/akte

⁸⁵ Bijlage 8 Inlichtingenformulier verlenging wapenverlof/akte

⁸⁶ Bijlage 7 & 8 Inlichtingenformulier wapenverlof aanvraag en verlenging, onder vraag 2

⁸⁷ Bijlage 4 Interview korpscheftaken politie, p. 6

⁸⁸ 'Personen met verward gedrag', Personen met verward gedrag is een project in opdracht van de ministeries van VWS en V&J en de VNG, <http://vng.nl>, zoek op: schakelteam personen met verward gedrag, geraadpleegd op 15-05-2018

⁸⁹ 'Regie houden tijdens een crisis', <http://www.crisiskaart.nl>, zoek op: Stichting crisiskaart Nederland, geraadpleegd op 15-05-2018

⁹⁰ MIND platform, <http://mindplatform.nl>, zoek op: organisatie MIND landelijk platform Psychische Gezondheid, geraadpleegd op 15-05-2018

opgenomen kan worden. Denk hierbij aan een behandelend psychiater of een familielid.⁹¹ Met behulp van de crisiskaart kan er worden voorkomen dat personen die verward gedrag vertonen, en bijvoorbeeld de openbare orde verstoren, onterecht in een politiecel terecht komen omdat er direct naar wens van de betrokkene gehandeld kan worden. Het dragen van een crisiskaart is niet bij wet vastgelegd en dus niet verplicht. Iemand kan vrijwillig besluiten om een crisiskaart bij zich te dragen en stelt de crisiskaart op met hulp van speciale consulenten. Uiteindelijk worden de afspraken ondertekend door de behandelend arts. Het vrijwillig dragen van een crisiskaart en het opstellen van de afspraken, wordt gezien als het aangaan van een behandelingsovereenkomst op grond van de WGBO. Een kaarthouder kan tijdens een psychische crisis zelf de kaart aan iemand overhandigen, maar de omstanders of hulpverleners kunnen er ook naar vragen.⁹²

Uit het interview met de beleidsadviseur van de politie is gebleken dat de crisiskaart mogelijkheden biedt, maar dat deze tot nu toe beperkt zijn. Er zijn rond de 1300 crisiskaarten in omloop, en dat is te weinig om politieagenten daar voldoende over in te lichten.⁹³ Wel zou de het gebruik van de crisiskaart meer gestimuleerd moeten worden, omdat het bijdraagt aan het herstelproces van de patiënt. Maar het is de vraag in hoeverre de politie daar altijd betrokken bij is.⁹⁴

De beleidsadviseur van het Openbaar Ministerie heeft in het interview aangegeven dat de crisiskaart een mooie voorziening is. Het is alleen de vraag of een crisiskaart te combineren is met de Wvzgz, omdat daar al sprake is van verplichte zorg. Een crisiskaart is een vorm van toestemming. Daarbij is de vraag in hoeverre iemand die verplichte zorg heeft een crisiskaart vrijwillig wil dragen. Verder werd er aangedragen dat de crisiskaart misschien mogelijkheden kan bieden om op te treden als voorwaarde bij het krijgen van verplichte ambulante zorg.⁹⁵ Ook is er aangegeven dat dat misschien te veel zou botsen met de doelstelling van de crisiskaart, namelijk dat het een vrijwillige keuze van de patiënt is.⁹⁶

De vertegenwoordiger van Stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt heeft aangegeven dat de crisiskaart veel mogelijkheden biedt. Het is nog wel de vraag waar politieagenten bij een crisiskaart op moeten letten zodra zij daarmee in aanraking komen.⁹⁷ Politieagenten zijn op dit

⁹¹ 'Wat is de crisiskaart?', <http://www.crisiskaart.nl>, zoek op: crisiskaart.nl, zoek op: wat is de crisiskaart, geraadpleegd op 15-05-2018

⁹² 'Hoe werkt de crisiskaart?', <http://www.crisiskaart.nl>, zoek op: ik verwijs naar de crisiskaart, geraadpleegd op 15-05-2018

⁹³ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 13

⁹⁴ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 15

⁹⁵ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 15, 16

⁹⁶ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 15

⁹⁷ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 2

moment nog niet geschoold om ernaar te vragen en te interpreteren.⁹⁸ Er werd aangedragen om in het portaal van het Openbaar Ministerie, waar gegevens in komen te staan ten aanzien van de zorgmachtiging, een mogelijkheid te maken waarin betrokkenen zelf hun crisiskaart kunnen registreren. Door middel van een toestemmingsformulier kunnen personen dan zelf aangeven wat er voor de politie beschikbaar moet zijn en wat niet.⁹⁹ Als de politie zo veel mogelijk afhankelijk wordt gemaakt van de toestemming van betrokkene, krijgt de politie een groter belang bij de crisiskaart.¹⁰⁰ Een probleem wat de crisiskaart met zich mee kan brengen is dat de crisiskaart vervangende toestemming kan geven om bepaalde handelingen wel of niet te doen, maar dat het niet duidelijk is in hoeverre die vervangende toestemming juridisch altijd geldig is.¹⁰¹ Op het moment dat een betrokkene bepaalde informatie op de crisiskaart heeft staan, maar daar sterk vanaf wijkt in een psychische crisis, is het de vraag in hoeverre de informatie die op de crisiskaart staat, bruikbaar is.

De crisiskaart biedt mogelijkheid voor de politie om gegevens, ten aanzien van personen met een zorgmachtiging, verstrekt te krijgen. Wegens het feit dat dit op vrijwillige basis gebeurt, wordt het informatieprobleem omzeilt. De crisiskaart wordt door de patiënt zelf geschreven en opgesteld, er is dus geen toezicht op welke informatie de crisiskaart bevat. De crisiskaart biedt dus mogelijkheden om aan de informatiebehoefte te voldoen, maar geen enkele zekerheid voor de politie om zich daar standaard op te beroepen bij het verkrijgen van informatie. Daarbij komt dat het dragen van een crisiskaart niet verplicht is als iemand een zorgmachtiging heeft.

§3.2.3 Het veiligheidshuis

Het initiatief voor veiligheidshuizen werd genomen in het beleidsprogramma 'Samen werken, samen leven', wat is opgesteld in 2007.¹⁰² In 2009 is er uiteindelijk een landelijk dekkend systeem gerealiseerd.¹⁰³ Er waren dus al veiligheidshuizen voordat het voorstel voor de Wvvgz op tafel lag. In een veiligheidshuis werken verschillende ketenpartners samen om maatschappelijke problemen beter op te pakken en om recidive van strafbare feiten te voorkomen. De verschillende ketenpartners zijn afkomstig uit het zorg- en veiligheidsdomein.¹⁰⁴ In het veiligheidshuis werken de verschillende instanties samen op één locatie, zodat de ketenpartners de problemen samen signaleren, er oplossingen voor bedenken en deze vervolgens ook uitvoeren. Nederland is hierbij opgedeeld in verschillende regio's, zodat er elke regio een eigen veiligheidshuis heeft. In het veiligheidshuis worden

⁹⁸ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 3

⁹⁹ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 14

¹⁰⁰ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 17

¹⁰¹ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 5

¹⁰² Samen werken, samen leven, beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011

¹⁰³ Veiligheidshuizen, achtergronden, doelstellingen, borging en verdere ontwikkeling, 2010, p. 9

¹⁰⁴ Gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein, een handvat voor veiligheidshuizen, 2017, p. 6

de werkprocessen zo op elkaar afgestemd, dat het strafrecht en de zorg elkaar aanvullen.¹⁰⁵ In de veiligheidshuizen wordt informatie tussen de verschillende ketenpartners met elkaar uitgewisseld aan de hand van een casusoverleg. Deze informatie betreft persoonsgebonden informatie over personen binnen de betreffende regio.¹⁰⁶ Er wordt per casusoverleg bekeken welke ketenpartners er bij de behandeling daarvan van belang zijn.

In 2017 is er een vernieuwd handvat opgesteld voor de verschillende ketenpartners die deel kunnen nemen aan een casusoverleg in een veiligheidshuis met betrekking tot de gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein.¹⁰⁷ Het uitwisselen van persoonsgegevens binnen een veiligheidshuis is onderworpen aan de voor partijen geldende wetgeving. Alleen op grond van een wettelijke regeling mogen ketenpartners tijdens een casusoverleg persoonsgegevens met elkaar delen. Omdat deze wetgeving niet op een en dezelfde wet gebaseerd is, brengt dit soms ingewikkelde situaties met zich mee. De wet biedt in bepaalde situaties helemaal geen concreet antwoord. In dat geval dient er ook binnen een veiligheidshuis een belangenafweging gemaakt te worden. Het handvat is opgesteld om partijen te ondersteunen bij het maken van die afweging. Denk hierbij aan een conflict van plichten, zoals eerder is toegelicht. Hierbij is het van belang dat het gemeenschappelijke doel van de ketenpartners voor ogen gehouden wordt.¹⁰⁸

In het interview met de beleidsadviseur van de politie is naar voren gekomen dat op dit moment de veiligheidshuizen in Nederland per regio erg verschillen. Sommige regio's zijn meer gericht op strafrecht en andere regio's meer op zorg.¹⁰⁹ Veiligheidshuizen gaan in op grote criminaliteitszaken en kleine zaken krijgen geen aandacht. Opstapeling van kleine zaken wordt hierdoor over het hoofd gezien in veiligheidshuizen.¹¹⁰

Wat betreft de beleidsadviseur van het Openbaar Ministerie biedt het veiligheidshuis, wat betreft de informatiepositie van de politie bij zorgmachtigingen, beperkte mogelijkheden. Dit in verband met het feit dat veiligheidshuizen alleen samenkomen tijdens kantoortijden en het beperkte aantal casussen dat wordt besproken.¹¹¹ Er zijn bepaalde casussen die uitsteken boven de rest, maar veel zal over het

¹⁰⁵ 'Veiligheidshuizen, waar justitie, zorg en bestuur samenkomen rond complexe problematiek', <http://www.veiligheidshuizen.nl>, onder achtergrond, zoek op: organisatie veiligheidshuizen, geraadpleegd op 16-05-2018

¹⁰⁶ 'Veiligheidshuizen, achtergronden, doelstellingen, borging en verdere ontwikkeling', brochure veiligheidshuizen, 2010, p. 16

¹⁰⁷ Gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein, een handvat voor veiligheidshuizen, 2017

¹⁰⁸ Gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein, een handvat voor veiligheidshuizen, 2017, p. 6-7

¹⁰⁹ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 16

¹¹⁰ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 16, 17

¹¹¹ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 18

hoofd worden gezien. Het gaat om casussen waarbij sprake is van multiproblematiek waarbij het moeilijk is om een oplossing te vinden. Het gaat dus om een deelgroep van een kleine deelgroep. In crisissituaties biedt een veiligheidshuis geen mogelijkheid, want dan is er geen tijd voor een overleg.¹¹²

In het interview met de vertegenwoordiger van Stichting MIND is naar voren gekomen dat veiligheidshuizen ruimte kunnen bieden voor het delen van informatie bij een langzaam escalerende situatie.¹¹³ Bij acute situaties zullen veiligheidshuizen inefficiënt zijn. Dit ook vanwege het feit dat veiligheidshuizen gebonden zijn aan kantoortijden.¹¹⁴ Wel zouden veiligheidshuizen een goede rol kunnen spelen bij het afwegen van belangen van betrokkenen. Er zouden gedetailleerd afwegingen gemaakt kunnen worden over wanneer bepaalde informatie naar de politieagenten op straat zou moeten.¹¹⁵

Het veiligheidshuis kan mogelijkheden bieden om aan de informatiebehoefte te voldoen, maar in de praktijk zal die ruimte echter beperkt zijn. Wat betreft langzaam escalerende, zware problematiek zal het overleg in de veiligheidshuizen bijdragen aan de informatiedeling met de politie. Wegens het feit dat veiligheidshuizen afhankelijk zijn van kantoortijden en er per regio slechts een veiligheidshuis is, kunnen er maar een beperkt aantal casussen besproken worden. Hierbij dient te worden vermeld dat er bij personen die worden behandeld tijdens een casusoverleg ook sprake dient te zijn van multiproblematiek. Dit houdt in dat het veiligheidshuis zich richt op personen die te maken hebben met meerdere problemen die op meer dan een bepaald leefgebied spelen en (naar verwachting) kunnen leiden tot crimineel en overlast gevend gedrag, waarbij meerdere ketenpartners betrokken zijn.¹¹⁶ Ook in acute situaties zal een veiligheidshuis geen grondslag bieden. Daarbij komt dat in het veiligheidshuis ook de geheimhoudingsplicht geldt. Betrokken ketenpartners zijn niet vrij om alle informatie over personen zomaar te delen. Er dient sprake te zijn van een zwaarwegend belang om informatie te delen.

§3.2.4 Overige wetgeving

Het is van belang dat ook de overige wetgeving geanalyseerd wordt om te bekijken of daar ruimte is om te kunnen voldoen aan de informatiebehoefte. Wat betreft de beleidsadviseur van de politie wordt de wetgeving te strak geïnterpreteerd. Voor het bewaken van de openbare orde en veiligheid is het

¹¹² Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 18, 19

¹¹³ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 20

¹¹⁴ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 22

¹¹⁵ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 20, 21

¹¹⁶ Gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein, een handvat voor veiligheidshuizen, 2017, p. 10

van belang dat politieagenten op de hoogte zijn van de verleende zorgmachtigingen.¹¹⁷ Dat politieagenten de informatie met betrekking tot een zorgmachtiging verstrekt kunnen krijgen, zou dus bij hun politietaken moeten horen.

De beleidsadviseur van het Openbaar Ministerie heeft aangegeven dat de informatiebehoefte in principe onder de hulpverleningstaak van de politie kan vallen, waarbij ook de openbare orde sfeer betrokken is.¹¹⁸ Echter kunnen situaties zo van elkaar verschillen, dat het daarvan afhankelijk is onder welke wetgeving je het zou kunnen schuiven.¹¹⁹

In paragraaf 2.2.6 van dit onderzoeksrapport is de handhavingstaak en de openbare orde taak van de politie uiteengezet. Op grond van de Awb gebruikt de politie zijn bevoegdheden voor de uitoefening van zijn beroep, waaronder het bewaken van de openbare orde en veiligheid. De informatiebehoefte, conform de interviews met de beleidsadviseur van de politie en het Openbaar Ministerie, betreft bijzondere persoonsgegevens, waarbij in eerste instantie het privacy-recht van betrokkene in de weg staat bij het delen daarvan. Daaruit kan worden geconcludeerd dat het beroepsgeheim en de zwijgplicht in eerste instantie een belemmering vormen, zoals uiteengezet in paragraaf 2.2.3. Het beroepsgeheim is niet absoluut en kan doorbroken worden, maar dat is slechts gegrond in uitzonderlijke situaties. Op dit moment biedt deze wetgeving dus niet voldoende mogelijkheden om de politie standaard te voorzien van de informatiebehoefte conform de interviews, terug te vinden in bijlage 1 tabel 3.¹²⁰

De informatiebehoefte van de vertegenwoordiger van Stichting MIND en tevens belangenbehartiger van de patiënt, is lastiger te categoriseren. De praktische bejegeninginformatie omvat meer persoonlijke gegevens dan alleen het gegeven dat iemand een zorgmachtiging heeft. Om die reden is de toestemming van betrokkene van nog groter belang. Aangezien het geven van toestemming op vrijwillige basis gebeurt, kunnen patiënten niet verplicht worden om toestemming te geven. Omdat er geen toezicht is op de naleving, zal het toestemmingsvereiste onvoldoende ruimte bieden voor politieagenten om zich daarop te kunnen beroepen bij het verkrijgen van praktische bejegeninginformatie.

¹¹⁷ Bijlage 3 Interview beleidsadviseur politie, p. 12

¹¹⁸ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 7, 8

¹¹⁹ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 9

¹²⁰ Bijlage 1 Schematische analyses interviews tabel 3

§3.2.5 Conclusie

Op grond van bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de mogelijkheden om informatie, conform de informatiebehoefte¹²¹, te delen met de politie, beperkt zijn. De eerste mogelijkheid betreft de WWM, waarbij korpscheftaken informatie met betrekking tot rechtelijke machtigingen op kan vragen in het systeem bij het Openbaar Ministerie, indien iemand een aanvraag doet voor een wapenverlof of een verlenging daarvan. Korpscheftaken heeft aangegeven dat de WWM voldoende grondslag biedt om zich daarop te kunnen beroepen bij het verkrijgen daarvan. Hierbij moet worden vermeld dat dit alleen geldt voor de afdeling korpscheftaken.

De crisiskaart is een vorm van toestemming van betrokkene. De crisiskaart biedt veel mogelijkheden, maar is op dit moment nog te weinig in gebruik om te kunnen voldoen aan de wenselijke informatiedeling. Bovendien is de crisiskaart vrijwillig en dus niet verplicht om te dragen, waardoor de politie geen enkele zekerheid heeft. De crisiskaart zou wel meer mogelijkheden kunnen bieden indien het gebruik ervan gestimuleerd wordt en er nader onderzoek gedaan wordt naar wat die mogelijkheden kunnen zijn.

Wat betreft de veiligheidshuizen is gebleken dat deze beperkte mogelijkheden bieden voor de politie bij het verkrijgen van informatie conform de behoeften. Er is ruimte voor het bespreken van een beperkt aantal casussen, waarbij veelal sprake is van multiproblematiek. Bovendien biedt een veiligheidshuis bij acute situaties geen uitkomst.

Wat betreft de overige wetgeving is er zeer beperkt ruimte, omdat het beroepsgeheim en de zwijgplicht daar in eerste instantie een groter belang hebben dan het delen van informatie, conform de informatiebehoefte, met de politie.

¹²¹ Bijlage 1 Schematische analyses interviews tabel 3

Hoofdstuk 4 – Conclusies

§4.1 De centrale vraag

In de verschillende hoofdstukken van dit onderzoeksrapport zijn de deelvragen beantwoord. In deze paragraaf wordt de centrale vraag van dit onderzoek beantwoord. De centrale vraag van dit onderzoek luidt: *‘Welk advies kan aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid worden gegeven ten aanzien van de mogelijkheden om aan de wenselijke informatiedeling met de politie binnen de Wvggz te kunnen voldoen op grond van wetsanalyse-, literatuur- en bronnenonderzoek en interviews?’*

De politie wordt op grond van de Wvggz niet standaard op de hoogte gebracht van het feit dat iemand in een zorgmachtiging heeft, tenzij zij de aanvrager zijn in de zin van art. 5:3 Wvggz. De informatie in het kader van een zorgmachtiging is wel aanwezig bij het Openbaar Ministerie. De politie kan gegevens met betrekking tot een zorgmachtiging verschaft krijgen. Betrokkene kan zelf toestemming geven voor het vrijgeven van die gegevens of de politie kan ze verschaft krijgen van een andere partij. Dit kan in uitzonderlijke situaties waarbij er een belangenafweging gemaakt dient te worden tussen geheimhouding en het delen van de informatie. In eerste instantie zal het delen van die informatie worden belemmerd door het beroepsgeheim en de zwijgplicht.

Uit de resultaten kan worden geconcludeerd dat er behoefte is aan het delen van meer informatie met de politie in het kader van de Wvggz dan nu mogelijk is. De politie en het Openbaar Ministerie zijn eensgezind over de kennis waarvan de politie op de hoogte zou moeten zijn om betrokkenen, die met de politie in aanraking komen ondanks een verleende zorgmachtiging, te kunnen helpen. De informatiebehoefte betreft de kennis over het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft. Tevens heeft de politie behoefte aan de informatie met betrekking tot de vertegenwoordiger van betrokkene. Vanuit het oogpunt van de patiënt ligt dit gecompliceerder. Het gegeven dat iemand een zorgmachtiging heeft zegt onvoldoende om de situatie te kunnen inschatten en de betrokkene juist te kunnen bejegenen. De informatiebehoefte vanuit de patiënt betreft praktische bejegeningsinformatie en de informatie over de vertegenwoordiger van betrokkene.

Over het feit dat er meer informatie gedeeld moet worden met de politie, in het belang van betrokkene, zijn de betrokken partijen het eens. Wat betreft de informatiebehoefte zijn er de politie en het Openbaar Ministerie enerzijds, en de belangenbehartiger van de patiënt anderzijds. De conclusie die hieruit getrokken kan worden, is dat er op dit moment een duidelijk beeld is van de informatiebehoefte, maar dat de behoefte van de politie en het Openbaar Ministerie niet helemaal

overeenkomen met dat vanuit de patiënt gezien. De informatiebehoefte van het Openbaar Ministerie en de politie is beperkter, maar ook minder persoonlijk dan dat vanuit het oogpunt van de patiënt. De vraag is of die kennis voldoende is om personen de juiste hulp te kunnen bieden. Vanuit de patiënt gezien is de informatiebehoefte uitgebreider. De vraag is daar of de politie zo opgeleid kan worden, dat zij die gegevens juist kunnen interpreteren en behandelen.

Wat betreft welke mogelijkheden er zijn om te kunnen voldoen aan het delen van de informatie, conform de informatiebehoefte, het volgende. De wijziging in de WWM biedt voldoende grondslag om de korpschef te voorzien van die informatie die nodig is bij de aanvraag of het verlengen van een wapenverlof. De politie kan die informatie verschaft krijgen op grond van de wijziging in de WWM. Deze mogelijkheid biedt dus ruimte, maar niet voldoende om standaard informatie verschaft te krijgen over alle betrokkenen met een zorgmachtiging. Bovendien is er sprake van doelbinding. De crisiskaart biedt mogelijkheden, maar is op dit moment nog te weinig in gebruik om voldoende ruimte bieden voor het delen van de informatie conform de informatiebehoefte. De crisiskaart zou wel meer mogelijkheden kunnen bieden indien deze beter wordt ontwikkeld en het gebruik ervan door patiënten wordt gestimuleerd. Vooral met het oog op de informatiebehoefte vanuit de patiënt gezien, wat praktische bejegeninginformatie betreft, zou de crisiskaart meer mogelijkheden kunnen bieden dan het nu doet. Veiligheidshuizen kunnen bijdragen aan de informatiedeling met de politie van gegevens over een zorgmachtiging op grond van de Wvvgz, maar die mogelijkheden zijn te beperkt om voldoende oplossing te bieden. Wat betreft de overige wetgeving zal er in eerste instantie sprake zijn van de geheimhoudingsplicht. Er dient per situatie een belangenafweging gemaakt te worden of het doorbreken van het beroepsgeheim gerechtvaardigd is. Hierdoor kan de politie zich bij het verkrijgen van informatie, conform de behoefte, daar niet standaard op beroepen.

Op dit moment bieden de verschillende mogelijkheden bij elkaar opgeteld te beperkt ruimte om de politie te voorzien van informatie, conform de informatiebehoefte. Er is wel behoefte aan het delen van meer informatie met de politie dan op grond van bestaande wetgeving mogelijk is. Vastgesteld moet worden welke informatie uiteindelijk met de politie gedeeld zou moeten worden. Hierbij dienen de belangen van de betrokken partijen in acht genomen te worden. Vervolgens moet uit nader onderzoek naar de mogelijkheden van de crisiskaart blijken of dat uiteindelijk voldoende oplossing biedt om de politie alsnog van de informatie, conform de informatiebehoefte, te voorzien.

§4.2 De doelstelling

In deze paragraaf wordt de doelstelling van dit onderzoek uiteengezet. Het doel van dit onderzoek is het geven van een advies aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid over de informatiedeling met de politie binnen de Wvggz. De informatiedeling van gegevens over personen met een zorgmachtiging zijn uiteengezet en daarbij is in kaart gebracht welke belemmeringen dat oplevert voor de politie. Het doel om de informatiebehoefte in kaart te brengen is behaald. Dit is aan de hand van de interviews vastgesteld en vervolgens duidelijk weergegeven. Hieruit is gebleken dat de politie en het Openbaar Ministerie dezelfde behoefte hebben, maar dat de behoefte vanuit het oogpunt van de patiënt afwijkt. Het doel om de mogelijkheden weer te geven en vervolgens te beoordelen of die voldoende ruimte bieden om aan de informatiebehoefte te voldoen, is ook behaald. Er is geconcludeerd dat de huidige wetgeving en mogelijkheden onvoldoende ruimte bieden om de informatie, conform de informatiebehoefte, met de politie te delen.

Dit onderzoek is bruikbaar voor het Ministerie van Justitie en Veiligheid bij de nadere juridische verkenning naar de informatiedeling met de politie binnen de Wvggz. Vooral in het kader van de informatiebehoefte van de verschillende partijen, wat is vastgesteld middels de afgenomen interviews. Ook wat betreft de mogelijkheden en of die mogelijkheden voldoende ruimte bieden om aan de informatiebehoefte te voldoen, kan dit onderzoek bijdragen in de nadere verkenning naar de mogelijkheden die crisiskaart kan bieden.

Hoofdstuk 5 – Aanbevelingen

Naar aanleiding van de resultaten en de conclusies van dit onderzoeksrapport kunnen er een aantal aanbevelingen worden gegeven. Het is van belang dat bij alle aanbevelingen die in acht worden genomen het belang van betrokkene voorop staat. Uiteindelijk dient alles ter verbetering van de hulpverlening van de politie aan personen die een zorgmachtiging hebben, verward gedrag vertonen en in aanraking komen met de politie.

Aanbeveling 1 – informatieverstrekking vaststellen

Allereerst is het raadzaam om nader onderzoek te doen naar welke informatie precies met de politie gedeeld zou moeten worden. Er zijn voor dit onderzoek vier mensen gesproken. Wat betreft de politie en het Openbaar Ministerie is de informatiebehoefte een duidelijke weergave. Zij zouden niet meer kennis willen dan het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft, omdat ze niet geschoold zijn om met verdere medische informatie om te gaan. Ook is duidelijk wat de informatiebehoefte is vanuit het oogpunt van de patiënt. De belangenbehartiger van de patiënt pleit voor het delen van praktische bejegeninginformatie met de politie en zou het juist problematisch vinden als de politie alleen op de hoogte wordt gesteld van het feit dat iemand een zorgmachtiging heeft.

Aan de hand van de bij dit onderzoek in kaart gebrachte informatiebehoefte dient er een keuze gemaakt te worden in welke informatie daadwerkelijk aan de politie verstrekt zou moeten worden in het kader van de Wvggz. Het is raadzaam om de informatie uit het interview met de vertegenwoordiger van Stichting MIND in acht te nemen bij de nadere verkenning ten behoeve van de keuze voor welke informatie met de politie gedeeld zou moeten worden. Enkel het aannemen van de informatiebehoefte van de politie en het Openbaar Ministerie kan leiden tot onbegrip en onwenselijke situaties. Het is raadzaam om in dit kader ook een gesprek te voeren met de NVvP, zoals naar voren is gekomen uit het interview.¹²² Zij kunnen opheldering bieden over in hoeverre zij denken dat bepaalde problematiek gaat spelen door het invoeren van de Wvggz.

Aanbeveling 2 – onderzoek rol meldkamer

Nadat is vastgesteld welke informatie met de politie gedeeld moet worden, is het van belang om te onderzoeken welke rol de meldkamer van de politie daarin kan spelen. De meldkamer van de politie zou kunnen fungeren als sluis ten behoeve van de informatiedeling tussen het Openbaar Ministerie en de politie. Zodra de politie een melding binnenkrijgt zou het personeel van de meldkamer de gegevens,

¹²² Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 1

met betrekking tot een zorgmachtiging, kunnen opvragen bij het Ministerie. Hierbij is het van belang dat het personeel wordt geschoold en opgeleid om met die gegevens om te gaan. Er dient rekening gehouden te worden met wat er juridisch haalbaar is en in hoeverre het personeel van de meldkamer in staat is om met bepaalde gegevens om te gaan.

Aanbeveling 3 – onderzoek ruimte AVG

In dit onderzoeksrapport is de eventuele ruimte die de AVG biedt niet onderzocht. Daarom is het raadzaam om een nadere juridische verkenning naar de mogelijkheden van de AVG te doen, vooral met betrekking tot art. 9 lid 2 sub c Verordening (EU) 2016 679. Hierin staat dat de verwerking van persoonsgegevens met betrekking tot iemands gezondheid is toegestaan indien dit noodzakelijk is ter bescherming van de vitale belangen van de betrokkene of van een ander natuurlijk persoon indien de betrokkene fysiek of juridisch niet in staat is zijn toestemming te geven. De verwerking is dan toegestaan omdat het noodzakelijk is voor een vitaal belang. De betrokkene is dan zelf niet in staat om toestemming te geven.

Aan de hand van bijvoorbeeld jurisprudentieonderzoek moet blijken of het delen van informatie met betrekking tot een zorgmachtiging met de politie noodzakelijk is ter bescherming van de vitale belangen van betrokkene, of een ander natuurlijk persoon. Het is mogelijk dat na nader onderzoek blijkt dat de AVG ruimte biedt.

Aanbeveling 4 – verbreding inzet crisiskaart

Het is raadzaam om de mogelijkheden van de crisiskaart te onderzoeken. De crisiskaart moet enerzijds bekend worden gemaakt bij de politie en anderzijds moet het dragen ervan gestimuleerd worden bij betrokkenen die een zorgmachtiging hebben. Hierbij kan het nuttig zijn om de mogelijkheid, zoals aangedragen door de beleidsadviseur van het Openbaar Ministerie, te onderzoeken om de crisiskaart als een soort ‘voorwaarde’ op te leggen bij een zorgmachtiging voor het verlenen van verplichte ambulante zorg.¹²³ Indien betrokkene akkoord gaat met ambulante zorg, gaat hij automatisch akkoord met het dragen van een crisiskaart. Er dient te worden onderzocht in hoeverre het mogelijk is in verband met de vrijwilligheid van de crisiskaart en of er misschien een andere vorm van een kaart kan worden gemaakt die kan worden opgelegd bij een zorgmachtiging.

Om de vrijwilligheid zoveel mogelijk in acht te nemen kan er een systeem ontwikkeld worden waar mensen met een zorgmachtiging zelf in kunnen vullen welke informatie met de politie gedeeld mag

¹²³ Bijlage 5 Interview beleidsadviseur Openbaar Ministerie, p. 15

worden en welke niet. Daarbij dienen betrokkenen dan op de risico's van beperkte informatiedeling gewezen te worden, indien zij niks willen delen met de politie. Denk hierbij aan dat de politie niet de juiste hulp en benaderingswijze kan toepassen. Hierbij is het risico wel dat de politie alsnog geen zekerheid heeft omdat betrokkenen aan kunnen geven de informatie alsnog beperkt te willen delen.

Aanbeveling 5 – onderzoek bijdrage vertegenwoordiger

Ook dient er te worden onderzocht in hoeverre de vertegenwoordiger in de zin van art. 1:3 Wvggz kan bijdragen in het proces van informatiedeling met de politie, zoals aangedragen door de belangenbehartiger van de patiënt.¹²⁴ Onderzoek moet uitwijzen of gegevens van de vertegenwoordiger, bijvoorbeeld een telefoonnummer, gedeeld kunnen worden met de politie indien iemand een zorgmachtiging heeft. Hier dient de vertegenwoordiger uiteraard toestemming voor te geven. Dit heeft vooral betrekking op de informatiedeling in het kader van de bejegening. Op die manier hoeft de politie of het Openbaar Ministerie niet zelf alle bejegeninginformatie over personen met een zorgmachtiging te hebben. In het geval dat de politie dan in aanraking komt met een persoon die een zorgmachtiging heeft en verward gedrag vertoont, kan er contact opgenomen worden met de vertegenwoordiger.

Aanbeveling 6 – wetswijziging

De kans bestaat dat de huidige mogelijkheden, na nader onderzoek en verkenning, onvoldoende ruimte bieden om informatie, conform de informatiebehoefte, te delen met de politie. Dat is problematisch omdat er aan de hand van dit onderzoeksrapport wel degelijk is vastgesteld dat er behoefte is aan het delen van meer informatie met de politie, in het belang van de patiënt. Het is raadzaam om dit gegeven mee te nemen in het evaluatieproces van de Wvggz. Er dient dan te worden onderzocht of het mogelijk is om de Wvggz te wijzigen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de informatiebehoefte van betrokken partijen en het privacy-recht van betrokkene zoveel mogelijk in acht te worden genomen. Dit allemaal met het oog op de verbetering van de hulpverlening aan personen met een zorgmachtiging die verward gedrag vertonen en in aanraking komen met de politie.

¹²⁴ Bijlage 6 Interview vertegenwoordiger Stichting MIND, p. 22, 23

Bronnenlijst

Kamerstukken

- Kamerstukken I 32 399
- Kamerstukken II 2015/16 32 399, 26
- Kamerstukken II 2015/16 32 399, 25, 1
- Kamerstukken II 2016/17, 32 399, 87
- Kamerstukken I 2017/18, 32 399, F1 (MvT)
- Kamerstukken I 2017/18, 31 996, D1 (MvA)
- Kamerstukken I 34 432
- Kamerstukken II 2015/16 34 432, 3 (MvT)

Verordeningen

- Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)

Richtlijnen

- Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op voorkoming, het onderzoek, de opsporing en vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad

Rapporten

- KNMG-richtlijn, Omgaan met medische gegevens, KNMG, september 2016
- **Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid 2015**
Verbeterprogramma Maatschappelijke Veiligheid, maatregelen die het OM na onderzoeksrapport commissie Hoekstra naar aanleiding van de zaak Van U, 29 oktober 2015
- **Actualisatie kosten Wet verplichte GGZ 2016**
Georget Bouman, Paula van Haaren, Wouter Jongebreur en Jan Reitsma Barneveld, 21 januari 2016, Actualisatie kosten Wet verplichte GGZ (WvGGZ);
- **Rapport commissie-Hoekstra 2015**

Rein Jan Hoekstra, Eppo van Hoorn, Leo de Wit, Rembrandt Zijderhoudt, Rapport van de onderzoekscommissie strafrechtelijke beslissingen openbaar ministerie naar aanleiding van de zaak-Bart van U., 26 juni 2015

- **Medisch beroepsgeheim in dubio 2012**

Martin Buijsen, Olga Floris, Ernst Hulst, Theo van Noord, De verhouding van het medisch beroepsgeheim tot zwaarwegende maatschappelijke belangen, Erasmus universiteit Rotterdam, 1 oktober 2012

- **Beroepsgeheim en politie/justitie 2012**

KNMG Handreiking Beroepsgeheim en politie/justitie, Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst, februari 2012.

- **Basisprincipes medisch beroepsgeheim 2016**

Basisprincipes medisch beroepsgeheim 2016, bijlage bij Kamerstukken II 2015/16, 34300 XVI, 15 juni 2016.

- **Gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein 2017**

Gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein, een handvat voor veiligheidshuizen, versie 7 juli 2017

- **Samen werken samen leven 2007-2011**

Samen werken samen leven, Beleidsprogramma Kabinet Balkenende IV 2007-2011, Ministerie van Algemene Zaken, juni 2007

Brochures

- **Veiligheidshuizen, achtergronden, doelstellingen, borging en verdere ontwikkeling, 2010**

Ministerie van Justitie, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, Projectdirectie veiligheid begint bij voorkomen, maart 2010

Boeken

- **Engelfriet & Meij & Kager 2017**

A. Engelfriet & L. Meij & P. Kager, De Algemene Verordening Gegevensbescherming, artikelsgewijs commentaar, editie 2017

- **Vermissen & Terstegge & Krijgsman 2017**

K. Vermissen & J. Terstegge & N. Krijgsman, Grip op de AVG, De nieuwe privacywet voor niet-juristen, Deventer: Wolters Kluwer 2017.

Jurisprudentie

- GH Den Haag, 16-03-2017 - ECLI:NL:GHDHA:2017:685

Wetgeving

- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
- Burgerlijk Wetboek
- Wetboek van Strafrecht
- Gemeentewet
- Politiewet
- Algemene Verordening Gegevensbescherming
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet bescherming persoonsgegevens
- Wet op de geneeskundige behandelingsovereenkomst
- Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg
- Wet wapens en munitie
- Circulaire Wapens en Munitie 2016

Online artikelen

- **Meus 2018**
‘Wat zijn de politiebevoegdheden bij controle en opsporing?’ onder *‘het verschil in de taken van een ambtenaar van de politie’*, <http://wetenschap.infonu.nl>, online bijgewerkt op 12 maart 2018
- **Meus 2018**
‘Wat zijn de bevoegdheden bij controle en opsporing?’ onder *‘wat houdt de handhavingstaak van een ambtenaar van de politie in’*, <http://wetenschap.infonu.nl>, online bijgewerkt op 12 maart 2018
- **Muisje 2010**
‘Strafuitsluitingsgronden’ onder *‘rechtvaardigingsgronden’*, <http://wetenschap.infonu.nl>, zoek op: strafuitsluitingsgronden, online gepubliceerd op 10 januari 2010

Websites

- <https://www.politie.nl>, zoek op: politietaken, geraadpleegd op 19 maart 2018
- <http://www.dwangindezorg.nl>, zoek op: nieuwe wetgeving Wvvgz, geraadpleegd op 9 april 2018

- <http://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, zoek op: AVG Europese privacywetgeving, geraadpleegd op 16 april 2018
- <http://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, zoek op: taken en bevoegdheden, onder: toezicht, geraadpleegd op 16 april 2018
- <https://www.politie.nl>, zoek op: handhaving, geraadpleegd op 17 april 2018
- <http://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl>, zoek op: persoonsgegevens verstrekken verenigbaar met doel, geraadpleegd op 05 juni 2018
- <http://vng.nl>, 'personen met verward gedrag' Personen met verward gedrag is een project in opdracht van de ministeries van VWS en V&J en de VNG, zoek op: schakelteam personen met verward gedrag, geraadpleegd op 15 mei 2018
- <http://www.crisiskaart.nl>, 'regie houden tijdens een crisis', zoek op: Stichting crisiskaart Nederland, geraadpleegd op 15 mei 2018
- <http://mindplatform.nl>, MIND platform, zoek op: organisatie MIND landelijk platform Psychische Gezondheid, geraadpleegd op 15 mei 2018
- <http://www.crisiskaart.nl>, 'Wat is de crisiskaart?' zoek op: crisiskaart, geraadpleegd op 15 mei 2018
- <http://www.crisiskaart.nl>, 'Hoe werkt de crisiskaart?' zoek op: crisiskaart, geraadpleegd op 15 mei 2018
- <http://www.veiligheidshuizen.nl>, onder: achtergrond, zoek op: organisatie veiligheidshuizen, geraadpleegd op 16 mei 2018

Overig

- Van der Meij, in tekst & commentaar op art. 272 Sr opzettelijk schending van wettelijke geheimhoudingsplichten/beroeps- of ambtgeheimen 2017 (online)
- Wierenga, in tekst & commentaar Openbare Orde en Veiligheid, commentaar op art. 172 Gemw 2013 (online)
- Atonis, in tekst & commentaar Algemene wet bestuursrecht, commentaar op art. 5:16 Awb 2018 (online)

